یادونه او درمندونه

د کتاب نوم ـــ یادونه او درمندونه
لومړی چاپ
د کتاب موضوع ـ شعر.
د کتاب لیکونکی ـ سلیمان لایق
د کتاب خپرندوی ـ دافغانستان ددموکراتیک جمهوریت داطلاعاتو او کلتور وزارت.
د کتاب دچاپ شمېر ـ پنځه زره ټوکه.
د کتاب دچاپ نېټه ـ د۱۳۵۷ هجري لمریز کال دچنګاښ میاشت
د کتاب دچاپ ذمه وار ـ غلام حضرت همکار.
دچاپ ځای ـ دولتي مطبعه. کابل ـ افغانستان

دگوندي رهبريادداشت

ملگری سلیمان لایق زموږ دهیواد یو پیاوړی او معاصر شاعر دی. دده یوه برخه شعرونه دزیارایستونکو طبقو او اقشارو له ګټوڅخه دفاع کوي او دهغو منافع تمثیلوي. په دې کتاب یادونه او درمندونه کې هم یوه برخه داسې اشعار شته چې هغه په ټولنه کې دطبقاتي تضادونو دخرګندولو په نسبت ویل شوي دي.

هیله ده چې داکتاب زموږ دزلمي نسل پرذهنیتونو په زړه پورې اثر وښندي او دنورو زلمو شاعرانو او لیکوالودپاره به یو ښه مثال شي.

په درناوي نور محمد تره کی

ددلو ۲۵ ــ ۱۳۵۶

داطلاعاتو او کلتور دوزیر یادداشت

دافغانستان ددموکراتیک جمهوري حکومت داطلاعاتو او کلتور دوزارت لپاره ددېرې خوښۍ ځای دی چې خپلو کړېدلو او ربړېدلو او له مترقي فرهنګ څخه لرې ساتل شوو او محرومو خلکو ته،یو نوی اثر،وړاندې کوي.

دثور پرتمین انقلاب ،لکه هماغسې چې دژوندانه په نورو برخو کې دژورو او ښتونو اوتحولاتو سریزه پیل کړې ده،زموږ دخلکو دنوي او مترقي فرهنګ اوهنر دایجاد په عظیم کار یې هم لاس پورې کړی دی . او دا کار البته دا فغانستان دخلکو دلرغوني فرهنګ دمیراثونو اودرنو دودونو له ساتنې سره په متناسب ډول سرته رسوي.

زموږ هیواد چې په بېلا بېلو ادبي اعصارو کې د دري او پښتو شعر ډېر ځلاند ټاټوبی او مرکز پاته شوی و،له بده مرغه په راوروسته کلوکې دملي ضد ،ولسي ضد اوفرهنګي ضد حکومتو دتسلط په وجې،شعر او ادبیاتو په زحمت سره نیم ژواندې او مړاوې سلګۍ پکې وهلې.دشعر ډیوه تپه وه ،ادبیاتو یوه منحطه او ارتجاعي بڼه غوره کړې وه،دتیاتر او تمثیلي هنر په نغري کې یواځې ایرې پاتې وې ،او په کلي ډول سره د هنر او فرهنګ فضا یوه مسموونکې اوزهرجنه فضا وه .

ویاړو چې دافغانستان دثور ستر انقلاب ددغه هیواد هنر پالونکو بچیانو ته دا موقع په لاس ورکړه چې هر ډول ناروا سانسور او غیر عادلانه بندیز له مطبوعاتو څخه لرې کړي او ټولو هغو وطنپالونکو او صدیقو لیکوالو او شاعرانو ته دا آزاد فرصت په لاس ورکړي چې خپل خوځنده او انقلابي آثار، که نظم وي که نثر، دخپلو زیار ایستونکو خلکو په خدمت کې وړاندې کړي ،هغه آثار چې وطنپرستانه او مترقي محتوی لري.

داطلاعاتو وزارت تر وسه وسه هڅه کوي چې زموږ خلکوته ددغسې آثارو په زیاته اندازه وړاندې کولو سره هغه تنده لرې کړي چې دوی بالاجبار دپردیو غولوونکو او لار ورکوونکو ادبیاتو له لارې کښېښوله.

دادی حاضر کتاب چې دثور دانقلاب په سباوون کې تاسو ته وړاندي کېږي دهیواد دمبارز او انقلابي بچي ، پیژندل شوي شاعر او لیکوال،ملګري سلیمان لایق اثر دی چې هغه دغه دزړه کترې داستبداد په بدو شرایطو کې خوندي ساتلې او خپلو زیار ایستونکو خلکوته چې دهغوی لپاره یې ژوند کړی،مبارزه یې کړیده او خپل ژوند او هستي یې ورته وقف کړیده، وړاندي کوي.

دلایق د «یادونه او درمندونه » اساسي محتوی په دووعناصرو کې خلاصه کېږي: خلك او وطن.هغه خلك چې دتاریخ ریښتیني ایجاد ګران او جوړوونکې دي او هغه وطن چې دهمدغو زیار ایستونکوایجاد ګرانو کور اوټاټوبی اودمنځو سیمه بلله کېږي.

او څومره ښکلی دی هغه شعر چې دټولو شعرونو خالق اوجوړوونکی پکې ستایل کېږي او لمانځل کېږي.

داطلاعاتو او کلتور وزارت ویاړي او هیله لري چې دغسې مترقي اوپر محتوی آثار په زیاته پیمانه خپاره کړي او په دې توګه د وطن دریښتینو زمنو او لوڼو،دانقلابي لیکوالو،شاعرانو او هنرمندانو،حق ورادا کاندي او دملي او مترقي فرهنګ یوه شتمنه پانګه منځته راولي .هغه پانګه چې راتلونکې نسلونه دمبارزې، وطنپالنې،خلکو ته دخدمت او دیوې پر مختللې ټولنې دایجاد په لار کې تر ینه الهام واخلي او دلارې رانه مشالونه یې وي .

داطلاعاتو او کلتور وزیر
بارق شفیعي

لایق او دده شعر

سلیمان لایق دشاعر په توګه دافغانستان دملي شورا داومې دورې دنهضت څخه زېږېدلی شاعر دی. دې نهضت دده دشعر لومړنیو سپرغیو ته لمن ووهله او ده ته یې لاره خلاصه کړه چې دسترو پښتو ژبو شاعرانو په کتار کې ودرېږي.

ده په دې دوران کې چې لا دېر زلمی و، دوطن دفاع ته ور ودانګل ، داستبداد، بې عدالتي او داستعمار له پاته شونو سره یې مبارزه پیل کړه اوله لیریک شعر څخه یې مبارز شعر ته مخ وراړاوه. دسیاسي اختناق او بندیز له کبله ده نشو کولای چې خپل شعرونه دډله ایزې مفاهمې دوسیلو له لارې خپاره کړي، نو به یې هغه دانقلابي روښانفکرانو په مرکو کې لوستل او دهغوی په ذریعه به نقلېدل اوعامېدل.

دی ۱۳۳٦ هجري لمریز کال په شاو خوا کې ، دکارګر دطبقې دنړۍ لید تر نفوذ او جاذبې لاندې راغی .

د۱۳۳۸هجري لمریز کال په حدودو کې لایق داصولي کیڼو روښانفکرانو په محفلونو کې یو پېژندل شوی اوفعال شاعر او لیکوال و.

په۱۳۴۳ کال کې لایق دافغانستان دخلک دموکراتیک ګوند مؤسسې کانګرې ته چې ددې ګوند دمشر ملګري تره کي په کور کې راغونډه شوې وه ،داستائې په حیث لاړ او دده په قول دوباره تولد شو :

کله چې له ګونده دکانګرې انتخابي شومه
وزېږېدم بیا او تولد انقلابي شــــــومـــــــه
نور دمحتسب په کوڅه نه ځمه او نـــــه ځمه
لاړم له جوماته او سپېڅلی شرابي شومــــــه
(سپېدې دلایق نا خپور شوی اثر)

دلایق شعر زما په نظر دوه مرحلې لري:
یوه مخکې تر۱۳۳۸ کاله.

بله وروسته تر۱۳۳۸ کاله.

په لومړۍ مرحله کې شاعر لا دخپل تفکر او شعر په احساسي مرحله کې دی.دهغه شعر یو تېره پربکړونی او روښانه لوری نلري او له ځپځپاندۍ سره مخامخ دی :

چېرې یو سم دارسوا او ناقــــــــرار زړه
دآرزو په لمبو سوی گرفتــــــــار زړه
زړه مې غواړي چې له زړه سره همرازشي
خدایه وښیه دې زړه ته یو بیــــــدار زړه

(چونغر)

په دغې مرحلې کې شاعر په نیم راښه مزله روان دی او نه پوهېږي چې چیري لاړشي او څه وکړي، خو وروسته تر ۱۳۴۳څخه دشاعر دسیاسي اوهنري واقعي بلوغ زمانه رارسېږي ، په دغې مرحلې کې شاعر خپله لیکه موند لې ده ، ژوند او هستي ته په ډېره روښانه سترگه گوري ، هیڅ شی ورته ابهام نلري ،دطبقاتي مبارزې سره کرښه یې مخ ته ځلیږي او دهمدغې مبارزې له معیارونو سره سم یې خپل ژوند او هنر عیار کړی دی. له بلې خوا وروسته تر دغې مرحلې ده چې دلایق شعرلادپوخوا لي خوا ته ځي اودده دشعر خصوصیت وروسته تر دې مرحلې دادی چې خپل خلف نسل په ځان پسې را کاږي او په ځوانو شاعرانو باندې ژوره اغېز ه کوي .دده سبک ،دده الفاظ اودده دشعر مضمون د ورپسې نسل په شعر کې له ورایه ځان ښیي.زیاتره زلمي شاعران دده شعر او شخصیت ته احترام لري او ددوی زیات شمېر یې ځان دده شاگردان بولي.دلایق دژوند په ټوله موده کې داسې شېبه نده راغلې چې دی له حاکمه محافلو سره سوله وکړي،هغوی وستایي اویا حتي سوله ایزي لارې چارې ور سره غوره کړي .دی تل منتقد،جمال ستایونکی او مبارز پاته شوی اوپرله پسې یې خپل شعرته پر انقلابي لاره وده او تکامل ور کړی دی.له همدې کبله ده چې په ډاډ سره ویلای شو یو ځلمی او با مسؤلیته نسل چې نن یې قلم په لاس کې دی، که وغواړي یا ونه غواړي دلایق دادبي مکتب پیرو دی ،دهغه په لیکه روان دی او دهغه په سبک شعر وایي. که چېرې ددې لنډې سریزې حوصله تنگه نه وای نو مابه گڼ شمېر نمونې

دلته وړاندې کړي وای .

وروسته ترپورته مرحلې چې موږ یاده کړه دلایق دشعر لیک او لاره څرګنده ده او له همدې کبله ده چې وایي:

«اې زما ملګرو دجنـــــګو
زموږ دسرو سرکشو بیرغـو
اې راویښوونکو دزنګـــو
زموږ دخوارو خلکو دننګو...
...نشته بله هیله بې له جنګه
نشته بله لاره بې له ننګـــه»

(یادونه او درمندونه) اویا:

توره وباسه له تېکي ، چې ریښتونی یې باور شــي
ستا په ننګ او په مېړانه ، ستـا په توره اې پښتونــه
هره لاره ورته نیسه ، هــــره تیره ورته څـاره
هر ګودر ورته ګرداب که ، هره ورځ ورته کلونه
باندې ویې شلوه خېټې ، ترینه ویې باسه ستـرګې
پې ور ویې ځپه ژامي،پې ورمات یې که غاښـــونه

(یادونه او درمندونه)

تر هغو چې زه ملګری لایق دیوه مشر اودیوه ملګري په توګه پېږنم ،دوه څېرې لري:انقلابي لایق او شاعر لایق اوتر هغو چې زه لایق دیوه ملګري او استاد په دود پېژنم،هم لایق دی اوهم شاعر.

انقلابي لایق تل دخپلو خلکو په خوا کې ،دکارګرانو، بزګرانو او زیار ایستونکو په سنګر کې دیوه وفادار او زړور لار ښوونکې په توګه پاته شوی دی ، هغه دافغانستان دکارګرې طبقې دګوند دغړیتوب شرف او ویاړ دګوند دتأ سیس له شېبې نه بیا تر اوسه

پوري لرلی او دادی دا نېکمرغي ورپه برخه ده چې پنځلس کاله يې پرته له څه ضعف او سستۍ او پرته له ستومانۍ نه دګوند ټول اوامر منلي او له خپلو خلکو سره يې اوږه په اوږه د استبداد،ارتجاع او استثمار اوهرډول ستم سره مبارزه کړې ده او اوس دنوي پرتمين افغانستان دجوړښت لپاره دافغانستان دخلق د دموکراتيک ګوند دمرکزي کمېټې،دافغانستان دجمهوري دولت دانقلابي شورا او دوزيرانو دشورا دغړي په حيث په کار لګيا دی.

لايق ديوه انقلابي ملګري په صفت په اصولي برخه کې يو بې ګذشته او کلک او کله هم ځيږ ملګری دی چې دخلکو دګټو په برخه کې په ځان هم نه رحمېږي.

هغه دانسان ټول غرور، ټول شرف، ټول کرامت او عزت ديوه ولس په غرور، ديوه ولس په شرف اوديوه ولس په کرامت او عزت کې ويني او تل يې ديوه انقلابي ملګري په توګه له هرډول ځان ځاني او خودخواهۍ او انساني هوا او هوس سره مبارزه کړې ده .پخپله يې جګه شمله نده وهلې خود ولس او زيار ايستونکو خلکو شمله يې تل لوړه او وياړلې ساتلې ده او تل يې له ځا نه انقلابي تواضع ښوولې ده. او همدا وجه ده چې دهغه انقلابي او هنري شخصيت دبهرنيو شاعرانو اواديبانو او په خارج کې دپښتو ژبې زده کوونکو پام ځان ته وراړولی دی. او دادی دهغه شعر دهيواد له پولو څخه پورې وتلی او په يو شمېر هيوادونو کې لوستل کېږي،څېړل کېږي او ترکره کتنې لاندې نيول کېږي چې دا پخپله زموږ دشاعرانو، زموږ دخلکو او فرهنګي ټولنو لپاره دوياړ او افتخار وړ خبره ده.

خو شاعر لايق بيا د ډېرو رقيقو احساساتو خاوند پاتي شوی دی ،هغه دژوند ډېرو تابلوګانو او رومانونو ژړولی دی. تر هغو چې زه خبر يم داختر مړۍ يې په دې دليل له ستوني نده تېره شوې چې په زرهاوو زيار ايستونکې ماشومان په هماغې شپې نهر نهور او وږي ګرزېدل او ده دا وس نه درلود چې ټولو ته ډوډۍ ور کړي.

زه بيا بيا ددې شاهد پاته شوی يم چې کله دوطن له يوه ګوټ نه يو رنځور ملګری راوستل شوی نو لايق يې سخت ځورولی او له خپلو ټولو مشغولااوو سره سره يې درنځور ملګري پوښتنه کړيې ده.

دشاعرانو زړونه ډېر پراخ دي او دا بيخي ربنتياده. دلايق زړه دخلکو دميني کور دی. دلايق په هر شعر کې له خلکوسره، له ډېرو ساده خلکوسره، له کارگرانو،بزگرانو، له شپنو او زيار ايستونکوسره مينه څپې وهي. له ماشومانو سره مينه دشاعر يو ځلاند او غوره خصوصيت دی. هيڅ ما شوم له هغه سره دنابلدۍ او بيگانگۍ احساس نکوي.

لايق دکارگرانو شاعر دی،دلايق په شعر کې ددغې دوران جوړوونکې طبقې دآزادۍ او دهغې له خوا دتاريخي رسالت دسرته رسولو ډېر پيغامونه شته. لايق دبزگرانو شاعردی،دوطن ددښتو او کروندو په ښکلاهغه سړی پوهېږي چې دلايق په شعر کې ددغه ژوندي او ددښتو دخاوند بزگر ستاينه او لمانځنه ولولي.

لايق دخوارو او په کلونو کلونو لا لهاندو اوسرگردانه کوچيانو پرديسانو شاعر دی،دهغو کوچيانو چې پېړۍ پېړۍ دهغوی کډې بار دي او له يوې سيمې نه بلې سيمې ته په سفر لگيا دي.

او لايق ښځه ستايي نه يوائې يې پدې ستايي چې د خلقت يوه باکماله او ظريفه تحفه ده بلکې پدې يې ستايي چې هغه مورده، هغه دبشري نسلونو روزونکې او پالونکې ده، هغه ده چې نړۍ ته ستر او جاوداني شخصيتونه وړاندي کوي. له ښځې سره دزړه خواله کوي او دهغې دمظلو ميت پيغام دټولو انسانانو غوږونو ته رسوي:

مه مې خندوه نارينه نه يم دخندا
زه يوه ناره يم دغمونو د دنيـــا

او:

زه دژوند جوهر دعشق ډېوه دانسان مور و مه
تا کړمه نانزکه دشيــــــــطان د مشغـــو لا
زه دانسان مور يمه درنـــه يمـه آزاده يـــم
دا دبندگۍ زولنې لـــري کـړه لـــه مـــا

(۹۸مخ ـ دښځې ژړا)

او هم:

« عشق یې دانسان دژوندانه د بقا لاره
غېږ یې مدرسه دنوابغو د فکرونـــو
ښځه یوه نغمه ده دعشقونو دخوبونو
ایستې ده فطرت د ژوندانه له ربابونو »
(۵۹ ـ مخ، ښځه)

لایق دهر شاعر په شان په ښکلا باندې مین دی خو هغه هېڅکله له ښکلا نه په ځانګړي ډول دخوند اخیستلو هڅه نکوي، هغه ښکلادټولو لپاره ،دخپل ولس لپاره، دخپلو خلکو لپاره پرته له تبعیض او امتیاز نه غواړي.

دلایق په شعر کې هرڅه ښکلي دي، لمر ښکلی ، دښته ښکلې،سین ښکلی،ګل ښکلی، بوټی ښکلی، شګه ښکلې، ځوځ ښکلی، بېدیا ښکلې، چمن ښکلی او بالآخره «چونغر» ښکلی او تردې ټولو پورته دزیار ایستونکې انسان تصویر ښکلی.

او دادی اوس لایق دثور دپرتمین ژغورنده او ستر انقلاب تر بري وروسته د«یادونو او درمندونو» ښکلې ګېډۍ برابره کړې او خپلو زیار ایستونکو خلکو او قهرمانو ملګروته یې وړاندې کوي. هغه ګېډۍ چې پکې هرڅه شته ، « دژېړو شپو» له یاده نیولې بیا دثور ترسرو او انقلابي ورځو پورې.

زه لایق ته دیوه شاګرد او یو کشر ملګري په توګه چې نه یوازې دسیاست په ډګر کې ورسره یم یلکې دفرهنګي کارپه جبهه کې به هم دهغه په خواکې ولاړ یم ، د«یادونو او درمندونو» مبارکي وایم

او هیله من یم چې زموږ دغه انقلابي شاعر په خپلو پیاوړو ادبیاتو او اشعارو کې د ثور د پرتمین انقلاب نه نشت کېدونکی اوښتون او دهغه دنتائجو دسپېڅلو ګلانو یادګارونه راتلونکو نسلونو ته ولېږدوي او هیله لرم چې دشعر دغه ستره مجموعه وکولی شي دانقلاب په راتلونکو بریالیتوبونو کې خپل ستر او عظیم رسالت سرته ورسوي.

ویاړم چې دا مجموعه وروسته دثورتر پرتمین انقلابه چې دافغانستان دخلق د دموکراتیک ګوندپه لار ښوونه اودخلکو دوسله وال پوځ په وسیله او زموږ دګوند دستر

مشر نور محمد تره کي په امر سرته رسېد لی دی ، خپرېږي او دا داطلاعاتو او کلتور دوزارت لپاره دافتخار ځای دی چې دوطن دیوه زړور او با احساسه انقلابي شاعر حق وروسته ترډېرو کلو څه ناڅه ور ادا کوي.

- غوړېدلي دي وي زموږ دنوي شعر سره ګلان.

- او تېره دې وي دلايق دشعر ځلانده توره !

امين افغان پور

کابل - ۵ر۵ر۱۳۵۷

راتلونکو تـــــه

ډېر و ګړي به زما له مرګه وروستــــــــــه
زما په شعر بانديې وايي ايرادونــــــــــه
ښايي ځيني په دې پوه شي چې په خوله مې
ظالمانـــو لګـــولـــي وو مهـــرونــــه
که هر څو فلک ناوړې په ما وکــــــړې
ما جګ کړي دي دخلکو آوازونـــــه
ما آسمان د آزادۍ تـــــه لار ايستـــــله
خوخوني ښکاري مې مات کړل وزرونه
هره خوا چې د رڼا پــــــه تمــه لاړم
خواه شوي وو ډيوو لاندې دامونـــــه
لاس مې جګ که د دردمن دسر ساتوتـــه
که هر څو يې راځپلي وو لاســـونـــه
هر آواز مې د مظلوم دسر سپـــــر شـــو
هر يو بيت مې د محروم د زړګي خونه
زما هڅو کې به لافخر کړي په ګور کې
و مي نه ليکل د سپيـــو صفتـــونــــه
د حرمان په لمبو وسوم خو ټيټ نشـــوم
ومې نکړل مغرورانو تـــه عـــذرونـــه
چې زاړه کې اسير شوي وو لــــه عجزه
ما کړل مات هغه دعرف ځنځيرونـــه
نوی روح مې د پښتو شعر ته ورکـــــه
په ګلونو کې مې ونغښتل اورونـــــه

تر کلو کلو به خېژي زما لــــه شـــعره
دشهيـــدو تکلـــونـــو فــر يــا دونــه
څو چې ژبه دپښتو يي زه به يمـــــــــه
هېر به نکړي پښتانه زما لالو نـــــــه

کابل – ۱۵ر۱ر۱۳۴۱

وطن ته

بیا په ما راغلي چپاوونه دغمونو
راکه نوئ دمه اې زما ښکلې وطنه
وینه مې قربان شه ستا لپاره درنګونو
سترګې ګلان شه ستا دتړو په لمنه
ستا په محبت کې ملاونیوم په کفر
ګوري زما لپاره په هر ګام کې داراوونه
نور که له تا غوړي جنتونه دعیشونو
زه به ستا لپاره سره دوزخ ته شم دننه
ته که بې حاصل یې که جاهل یې که کاهل یې
ستا څېره که خواره، که سپېره ده، که پمنه
ماته دجهان تر ټولو ښو ښایسته ته یې
ځوځ دې راته ښکارې رنګینه تر هر سمنه
ما کې که څه شته دي ستا له فیضه راکې شته دي
اې پروردګاره زما دروح زما څښتنه
زه دې دتوفان په یرغلونو کې رالوی کړم
عشق کې دې پاخه کړل زما زړه او زما ینه
زما له هر آواز سره پېښې دامیر رهبر دي
ځکه چې ما جګ که دا آواز ستا په بلنه
ته زما ځیګر یې زما زړه یې زما عشق یې
زه دتا آواز، دتا فرمان، دتامننه

کابل – ۱۸ر۵ر۱۳۵۱

خلکو ته

را تېر پړي دزندان له دیوا لونـــــــــو
دزمان دقافلې نوی جـــــــــــرس
هر آواز دآزادۍ چې رار سېـــــــــــږي
زما په ستونې کې قوي شي یو په لـــــــس
دون همت په یوه گوله باندې تسلـــــیم شي
مرد به نشي په گولۍ له ځایـــــــــه پس
بې له تېغه بله لار ورســـــــــــــره نشي
چې نه کور در ته پرېږدي او نه جـــــوس
گوره گوره چې گرېوان یې خوشي نکـړې
څودې مټې، څودې لاس وي، څـــودې وس
ددې تور زندان قلفونه رېزمـــــــــرېز کړه
نا مردي ده قبلـــــــــــــول ددې قفس
په مردۍ او آزادۍ باندې یې تېر کـــــــړه
څه که ژوندې یوه شېبـــــــه وي یا نفس
سره یو شئ درواري شم خورو خلـــــــکو
دسیلاب مخې ته نه درېږي خـــــــــس
په وطن چې خپل وطن به خلاصومـــــــه
خلکو نلرم په زړه کې بل هـــــــــــوس

کابل، گذرگاه ـ ۱ر۳ر۱۳۴۳

د خودۍ یون

دا له موږه سره څــــــه کــــــوي ګردون
دا ملګری د ټیټانو دغــــــــــــــه دون
له غروره مې سر کوز نشو فلک تــــــــــه
څو مره لوړ دی دا زما د خودۍ یـــــــــون
دا افسوس دی چې خپل وروررا سـره نه ځي
دا جاهل، په ځان ناپوه، دغه جبــــــــــون
کنې ما به دا تاریخ و اړولـــــــــــــــی
په تقدیر به مې وهلی و شبخـــــــــــون
که آسمان هر څو څپېړې په مخ راکـــــړې
تسلیم نشو دا زما زلمی جنـــــــــــون
یو زمان به ددې خلکو په سو ک ما ت شي
هغه سر چې جګ آسمان تــــــــه و پرون

کابل ــ ۲ر۳ر۱۳۴۳

دپسرلي آواز

بیا له غرونو رار سېږي یـــــو آواز
خوځوي په مړاوو بڼو کې پـــرواز
دنسیم مطرب په زیړو پاڼو لــوبي
ګرزوي په وچو لښتو کې شهباز
خامخا به بیا په ګلو بهار راشـــي
بلبلان به شي چمن کې هـــم آواز

دنجونو مینه

یار به مې پخلاشي ژړه وا یي ګواهـــــــي
کله پاته کېږي په سپین مخکې سیا هـــــي
چا ویلي داچې ښایسته لوټوي زړونـــــــه
کله روا شوې پر ښتو ته تباهـــــــــــي
پرې مې بړده ملا زه دتسپو او نفلو نه یـــمه
عشق په لېونتوب را باندې وايي ګواهـــي
یار را اچولې په لاسو کې تورې ځـــــې
زه یم دخوبانو لاس تړلی سپا هـــــــــي
ژوند یوه قافله ده دغمونو، د دردونـــــــو
یمه دغمونو په ټالونو کې راهـــــــــي
لامبم هره شپه دخپلو اوښکو په تالاب کې
لېږمه کاروان دفریادونو پګا هـــــــــي
جار به جنتونه پالنګونه کړم دحـــــــورو
یار که چېرې راکړي پخپل غېږ کې پناهي
نه ځي له لایقه عشق دنجونو په توبـــــــو
نه ځي له زنګي نه په زمزم کې سیاهـــي

کابل ــ ۱۲ر۴ر۱۳۴۲

تاسي که یو نشئ اې خورو ورو زلمیانو هېڅکله به نشي ځوک آزاد او نه آباد
زموږ نفاق وسله دد ښمنانو د بـــري ده یو شئ سره یو شئ چې وطن نشي برباد

ساقي ته

ساقي ماته سره اورونه را دچښلو — څه دسولو څه دځان رسوا کولو
هسي اور چې لېونيو سره ښايي — توفيق را کړي د ګرېوان دڅيرولو
په مستۍ کې رانه حزم دسر واخله — مجال را کړه دخپل ځان فدا کولو
ستا دشونډو له ګرمۍ نه قرباني شم — ستاله اوره، ستاله شوره ستاله سولو
څومره څومره چې سوځېږم نه مړ ېږم — څه قدرت لرم دځان رسوا کولو
له ځيګره مې دوينو فوارې ځي — چې مشغول يم دوطن په يادولو

کابل ٦ر۴ر۱۳۴۳

دا وطن به ښکلی شي

داتيا ره به تړوله شي له غرونونه رڼا به شي
دا آسمان به پاک شي له وريځونه پخلا به شي
دا دځو ليوانو او خوګانو دوحشت شپه به
تېره شي له سترګو په يوه رپ کې الونيا به شي
دا دسويو چيغو دتيري او د ستم سيمه
مېنه دورورۍ، او آزادۍ، او دصفا به شي
دا وطن به ښکلی شي، سمسور به شي، آباد به شي
پټ به په ګلونو شي، ښايست ددې دنيا به شي

کا بل ....

آزا د پروا ز

گرزم لېوني غوندې رغونه لټومـــــــــــــــه
څښو دجانا ن ته څو گلونه لټومــــــــــــــه
او ښکې مې له سر گو په گرېوا ن دا خوشي نه ځي
غاړې د دلبر ته ا مېلونه لټومــــــــــــــه
زه د ښايسه وو د جلوې پروا گير نه يــــــــم
دې بېدرده زړه ته څو دردونه لټومــــــــــــه
وا يي په دې سيمه د کاروا ن اورونــــــــه بل وو
زه يې په ايرو کې اثرونه لټومــــــــــــــه
زه انقلابي يمه ريبا ره يا رته وا يـــــــــــــه
ستا په نظرو کې گردشونه لټومــــــــــــــه
ما دزمرو غږ.و په دې غرو کې اورېـــــــــدلی
گرزم په هغو پسې او غرونه لټومـــــــــــــه
چېرې هغه ورځ چې به آسمان له غوسې تور شي
يوه آزاد پروا ز ته توفانونه لټومــــــــــــــه

کابل ــ ۴ر۴ر۱۳۴۲

گونگ شوي فريا دونه

څه گونگ شوي د پېړيو ارمانونــــــه دمړو ورته افغا نانو په رگـــو کې
چې په هو به يې دننگ رغلي تاوده وو اوس يې نشته بې له مرگه په ايرو کې

انساني چيغه

که هر څو زما ځواني ده سره شـــوې
زه لا اوس هم لېونی او ارماني يـــم

په لاسو کې مې کړئ شورو فغان کړي
دڅه خامو ځنځيرونو زنداني يـــم

په توفان مې و بېروي او نه پوهېـــــږي
چې زه مخکې له توفانه توفاني يــم

خوله به پټه هر گز نکړم که حلال شـم
زه دخلکو يوه چيغه انساني يـــــم

ماله مرگه ويروي او خنـــــــدا را شي
چې څه وېره به کوم چې قرباني يم

دی زاړه برجونه غواړي په ما تم کړي
زه يوه نښه دبرجو دويراني يـــــم

له ما هيله دزړو حوصلو مه کــــــړئ
زه ځپو په سر اخيستی سيلاني يـم

کابل ــ۱۶ ر۷ ۱۳۴۴

دمبارزې سر

کوز نشو ظالم ته په هېڅ توگه زما ســـــر
هرڅو مره که گرم په وهو شو ستمــــــــگر
زه په جگ آخور کې دچا نه خورمه وربشي
نه دچا خر کېږم دبارونو نه کـــــــــــچر
زه که دچا خر شمه پښتو به شرمنده شـــي
ناړي به راتو کړي په سپين مخ باندې هنـــر

کابل ....

بيا راژوندی شوی په وطن کې استبداد
بيا چاړه سره شوې ده په وينو دجلاد

پورته کړئ زلميانو شور دخلکو ديووالي
جگه کړئ ناره په غرو رغو کې دجهاد

زموږ وطن به آزاد شي

هرآواز چې پورته زما له خولې شو په مستۍ کې
خوله را باندې ماته محتسب کړه په وهلو
دا دحق آواز دی چې نه مري نه غلی کېږي
کړي دې زاهدان تکل دځان دشرمولو
نه ځي له رندانو شور دمینې په توبو
غلي مستي نشوه په منصور کې له وژلو
سم شو پرون بیا دشور بازار ملا په کلیو
سترې شوله خوله مې دلاحول په ویلو
دا دانګریز سپی به له دې خلکو نه تم نشي
ځو چې یې یو غاښ وي لا په خوله کې دچیرلو
مادی درولی په غیرت پرچم دخلکو
زړه مې دی نیولی هر لړم ته دچیچلو
باد دآزادۍ به دپرچم وزرونه خلاص کړي
خلک به ژوندي شي دهغه په رپېدلو
خور به شي هیبت زموږ دچیغو په وطن کې
مات به ځنځیرونه شي له متو او څنګلو
دا وطن به ښکلی شي ،آزادبه شي، آبادبه شي
خلاص به سي دشیخ او دشیطان له ځورولو

کابل-۱۳ر ٦ر ۱۳۵۱

داغزیو لار

نه وزي له خولې نه مې بې ساهه ترانه
شرم دساقي دی بې شرابو پیمانه
زه په دې تیارې کې یوې رڼا ته منتظر وم
اوس به یاران وګوري مستي ددیوانه
لار دیار دوصل په ګلانو پټه نه ده
اخلي په اغزو کې ازموینه زمانه
جار شمه ،قربان شم سره یو شئ خورو خلکو
نه دی په وجود کې هیڅ یو غړی بیګانه
نشته ځان ځاني کې مصلحت دلامبوزنو
سېل دحوادثو هسي غواړي بهانه

کابل ......

زما انتخاب

ما له دې نړۍ نه انتخاب که عشق دښکلو
شرم دی بلبل ته چې مین نه وي په ګلو
زه په هر ذره کې دجانان تجلي وینم
ځکه یو شان ځیر یم سپین او تورته په کتلو
دادژوندون در وی هسي نه دی چې ګونګی شي
بوخت دی زاهد دخپل آبرو په خرخولو

دخلکو غیرت

نه به شي له تنګ داستبداده سره سم
نه غیرت دخلکو، نه زما لېونی غم
سر خو هغه سر وي چې پې وار د تیرو نه وي
زړه خو هغه زړه وي چې وریت شوی وي په غم
موږ به دغه خپله دنیا ګي بله دنیا کړو
مات به شي دې لوبه کې سرو نه دستم
هیڅکله دخلکو دښمنان تم کوی نشي
نه جادو دشیخ نه ګوزارونه درستم
زه دهغې خاوري نذر شوی قرباني یم
یوه خوایې آمودی بله پوله یې جېلم
نه ځي افغانان له نامحرم سره په لاره
رزم او بزم نشي دمحرم او نامحرم

کابل ۱۳ر۶ر۱۳۵۱

دلمر جونګړه

اې دوړانګو لورې داتیاره لاره رڼا کړه
اې د سپېدو خورې دغه توره شپه سبا کړه
زما په سړه وینه کې داور ګرمي خوره کړه
ما ته ننه زړه کې یوه دلمر جونګړه را کړه

دڅڼو جال

په چمن کې چې دې پېرق دخندا خور شي
زما دزړه په کور کې گڼ دهیلو شور شي
چې دمخ ته څومره گورم هومره سوځم
ما بد مرغ ته دې دوصل او به اور شي
په یوه موسکا دې عقل رانه یو ووړ
خدازده څه به لا په ما بېچاره نور شي
لېوني په ځنځیرو کې فریادي شي
چې په مخ باندې دې جال دڅڼو خپور شي

کابل ۵ر۳ر۱۳۴۴

نوی یون

تاریخ څه دی ؟ یو آواز دی
ازمویي زموږ غوږونــــــه
ډکوي زموږ جامونــــــه
تشوي زموږ عقلونــــــه
ته یوه خپله نغمه سر کــــړه
اې ددغه زما ن یونــــــه
اې ددغه وخت مـــــلالــې
اې د دې مهال مجنونــــه
اې زمریه، اې پښتونــــــه

کابل ۷ر۱۲ر۱۳۴۴

د زمان څرخ

څرخي دزمان ګرزي احمقان ورته اړم دي
دا ناورسره ځغلي ، هرقدم کې په مخ لوېږي
یو باسي دزمان په توفانو کې دژوند لاره
بل سپور دده په څټ په پټو سترګو پې تېرېږي
دنیا توره تیاره ده دتیارو کسانو لاس کې
ډېوې یې هغه څوک دي چې سوځېږي ویلي کېږي
هرباغ فتنه دعقل ، هرچمن آفت دفکر
هر څنډه دسنبل حلقه ددام ده چه غوړېږي
هرشرنګ،هره نغمه، هره سندره، هره لوبه
ځګروي دي او سېلي دي یا سلګۍ دي چې خورېږي
بربښنا یې غابښ چیچنې دغمونو دباران دي
باران یې دغم اوښکې دي په ژوند باندې اورېږي
دغرب ښکلي ګلان یې دمشرق په وینو رنګ دي
دشرق ساده بلبل یې بویوي تربنه تاوېږي
پېړۍ لکه بېړۍ چې درنه شوي یې بې حده
زموږ دژوند له مال سره مجهول پلو خوځېږي
کړه وړه روانه ده ،موجونه یې وردانګي
بې درده ماڼو ګان نه یې پروا کړي نه وېرېږي
اې عقله له مغرور انسان نه وکړه دا پوښتنه
دا ستا کاروه مزلونه عاقبت چېرې رسېږي ؟

کابل ۳ر۳ر۱۳۴۲

د امید زرینې وړانګې

توري وربځې کوڅه کوڅه پلنې پلنې
ترې وتلې دلمر ژیړې ژیړې ستنې
د بهار دزړه لوګي کې ماته برېښي
دامېد زرینې وړانګې سرې بخونې
آسماني برېښنا به وخاندي بېد یا ته
که هر څو دوربځو ستر ګې دي ژړنې
لمر به خور شي دشپنو په تیارو تالو
په ګلونو به شي پټې لوڅې ونې
اغزن غرونه، وچ لاشونه، سپیرې دښتې
سم جنت به شي له څوکو تر لمنې
نا امید بزګر به وخاندي بېوا که
نا څاپي به ټولې پولې شي چکنې
خو په ډېر افسوس به بولي ځوانې پېغلې
زما دژوند ترخې سندرې دا غمجنې

کابل ۱۵ رر ۱ ۱۳۴

د ژوند قصه

ژوند د هځو د رزمونو یوه قــــــصه ده
د مردیو نامردیو په غوغـــــــا کــــــې
ګوره ګوره چې فرصت درنه لاړ نشـي
تش دخېټې او دخوټې پـه سو دا کـــې

زمان تبنتي

ما نه هسي بېوفا ګلرخان تبنتي
چې له زړه دمحتضر نه ارمان تبنتي
ګوره هومره افتاده او زبون نشې
چې له لاسه دې اختيار دخپل ځان تبنتي
دآسمان په مټ کې توان د وهو نه و
د برېښنا خنجر ته ګوره عريان تبنتي
ته لا کومې زمانې ته منتظر يې
زه يې وينم ورځې خوځي زمان تبنتي
ځو چې ته دا ليمځي کوځو اوباسې
زما له زړه دفريادونو توفان تبنتي
په اسره به مطلوب درنشي په ګوتو
ور پسې شه چې راغلی امکان تبنتي
ځوک به يوه اوښکه په ما او تاتوی نکړي
خلك لار وهي په بيړه جهان تبنتي
تر ګوزار دې قرباني شم ليږ چټك شه
چې دنښې له ساحې نه لېوان تبنتي

کابل ۱۵ر۱ر۱۳۴۱

اغزي او ګلونه

پر پړده پر پړده چې ببر شي ، لا ببر شي دارنګين رنګين ګلونه دبستا ن
لمر او تنده به دسختو نر معلوم کړي چې اغزي دسارا مري او که ګلان

کمزورې رڼا

دتیاره ژوندون په لار کې زموږ دمخه
یوه ضعیفه ډېوه ګۍ سوځي بلېږي
لاره ورو ورو وهئ ملګرو باور نشته
دا رڼا په او سېلي باندې تېپېږي
زه یې وینم چې دهر قدم له زوره
لکه پاڼه دنسیم مخ ته رپېږي
په هر ګام کې دشیطان دامونه ینبي
هر لاروي ته خروړي سپي غپېږي
زه به وو وایم دژوند خوږې سندري
خیر که ژامې مې متېږي یا ځبېږي
تر هغو به دا دمینې بلبل سا تم
څو دردونه دانسان په کې چغېږي
پروا نشته که دا لار توره تیاره ده
ماته کاڼي بوټي حال وایي غږېږي
کومه نښه چې منزل ته لورې ښیي
ماته لمر غوندې رڼا کړي او ځلېږي
اې زما دزړه تڼاکو په چودو شئ
عمر لنډ لکه برېښنا دی او تېرېږي

کابل ۲۸ر۱۱ر۱۳۴۱

حرکت

نغښتي حرکت کې فطرت لوی لوی قوتونه دي
ځکه هم مکان او هم زمان په خوځېدو دی
ته لا تر شړی لاندې ویده په درانه خوب یې
ستوروته یورپ کې بل انسان په خوځېدو دی
ته د سېلاب لار کې پنډوې وزې او مېږ.ې
زه وینم په غونو کې باران په خوځېدو دی
څومره افسوس را شي چې تا وینمه ویده یې
بلې خواته ګورم درست جهان په خوځېدو دی
وباسه بېړۍ خپله ساحل ته چې زه وینم
بحر قهرجن دی او توفان په خوځېدو دی
جګ شه ، را بیدار شه هسي نه چې پکې دل شې
ځمکه که او به دي، که آسمان په خوځېدو دی
زه دبلبلانو او ګلانو شاعر نه یمه
ماسره دشپو ورځو کاروان په خوځېدو دی
دانړۍ به مسته دشرابو په نغمو کمه
دومره که تسل شم چې افغان په خوځېدو دی

کابل ۷ر۹ر۱۳۴۲

دپیریو په بتۍ کې

سر دې پورته کړه له خوبه او بو یووړې　　دتاریخ د تاړاکونو څپـــــو یووړې
پو لادنه شوې دپیریو پـــــه بتۍ کې　　لکه ځوځ داز موینو لمبو یـــــووړې

زه به تر څو ژاړم

ناست يې ته سبا ته او زه وينم سبا درومي
ګورې زمانې ته او زه وينم چې دا درومي
پرانيزه کوګل دې چې زه بلې لمبې در کړم
زه اوس ايرې کېږم دا اورونه له ما درومي
مه ځه هغې خوا ته چې دلارې اورى نشته
سم شه هغې خوا ته چې دا ټوله دنيا درومي
عمر خو همدادى چې تېرېږي نه را ګرزي
وخوځه که خوځې لکه ځل دبرېښنا درومي
زه به تر څو ژاړم ستا په سر ته به ويده يې
اوښکې که درياب شي هم وچېږي اويا درومي

کابل ۱۲ر۱۱ر۱۳۴۲

دوينو لار

ته دعشق په کارو بار کې فريادي شــــوې
څوک چې لوبه دمجنون کړي فرياد نه کا
چې دوينو په لار ځي او نـــــه دريـــــږي
بيا دې هر خس و خاشاک ته بېداد نه کـــا

دا د ځمکو غل

زړه مې له مکيز دهر دلبره سره نه ځي
پښې مې د دوران له هر بې سره سره نه ځي
زما بت شکن مټ چې گوزارونه درستم کړي
هيڅکله په جنگ له بې ځيگره سره نه ځي
دا زخمي وطن چې دمزدور په وينو رنگ دی
نور په دغه لار له ستمگره سره نه ځي
نشته د کارگر له دې نظامه سره سوله
دا سپينه کوتره له اژدره سره نه ځي
څټ دسرمايې ته دپولادو څټک بويه
دا لېوه په روغه له کارگره سره نه ځي
دا دځمکو غل، داخپټور ، دغه د کلي خان
لاره دوروري با ندې بزگره سره نه ځي
ليد يې نېکمرغي دخوارو خلکو زغمای نشي
عقل يې په خير له بشره سره نه ځي
دا خلک نور پل له استثماره سره نه ږدي
دا وطن يو گام له دې بر بره سره نه ځي

کابل ۱۸ر۹ر۱۳۵۱

دعشق سندرې

مینې مجنون کړم بیا بانې شـــوم دیار له ذوقه هسې فانې شوم
رګ رګ مې وایي دعشق سندرې له دغه فیضه جاودانې شـــوم

زما تندی

چې را خوشې کړي آسمان کومه ډبره
په تندي مې را ګوزار شي نا ببره
لا زما په سر جنګې باندې شکمن دی
څه احمق دی دا فلک دا نا خبره
دزړه تاو به مې هیڅکله بهر نشي
که له غره سره ونه وهم ککره
که به یوه شېبه پې خوبښ یم مرد به نه یم
دژوندون په کاروبار بې شوروشره
«له سپوږمو نه یې لا شنه لوخړه خېژي»
چا چې موږ سره وهلې ده ډغره
د سېلاب تر مستې جار شم چې وردانګې
دهدف په لور په لوړه او ژوره

۱۷ر۵ر۱۳۴۶

زما شعر

اې زما غیرتي شعره که ته نـــــه وای مابه چا سره ژړل دا خپل غمونـــه
که تا لاره دمردئ نه وی ښـــــو ولې ما به څرنګه پالل دزمرو پلونـــــه
خداز ده څه به په ما کړل دې خپلو هیلو مابه چا ته لوڅول خپل ارمانونـــه
په کوم ساز به مې دزړه نغمه وهلـــــه کوم رباب به جګول زما غږونـــه
کومې هیلې کوم ارمان ته به ژوندی وم څنګه څنګه به مې وړل دغم بارونه
چابه کشله دمظلوم په ننګ کې تـــوره چابه کړل په ظالمانو ګوزارونـــه
چا به وې ساده بزګر ته چې راویښ شه ستا په وینو رنګینه دا رباب خونـــه
سخت سفر به مې په څه آسانېدی شـو نیغي لارې، ښویي پرښي، ګړنګونه
تنهايي او تیارې شپې ددښمن وېــــره بې وسي او ځوروونکې منزلونـــه
چا به وې دغه مختورا سمان دې بل شي ترې دې و اورې دوینو بارانونـــه
چا به وې سپېره وطن دې ګلستا ن شي پې خواره دې شي ببر ببر ګلونـــه
د وورو ویده برېښنا به چالید لـــــه چې سبا به ترې کوزېږي تندرونـــه
چالیدی شوي دزمان ساده افق کـــې سوروطن، سورمستقبل، سره هدفونه

کابل ۱۵ر۲ر۱۳۴۲

نوی عاشق

نجونو ما پرېږدئ چې رسوا کېږم
نوی عاشق یم بې حیا کېـــــږم

ماله دې گرمو شونډو نه ســـــا تئ
له واکه وزم بې پروا کېــــــــــــږم

جوالي ته

زړه مې راته وایي چې تپوس وکړم
څنګه دي دوند با رونه څنګه دي؟
ته چې کړئ ورځ دا جوالونه وړې
څنګه دي، دملا دردونه څنګه دي
زړه چې دې له لوړې نه ښوا که شي
بیا د پیلاوو بویونه څنګه دي؟
شپې چې وږی پرېوزې په لانده غولي
دا دبد مرغۍ خوبونه څنګه دي
بیا چې دې ماشوم له تبې وژاړي
دا دغم او رنځ سازونه څنګه دي
ته چې یې دې ژوند ته مجبور کړی یې
بیا ددې نظام خوندونه څنګه دي

کابل ۵ر۸ر۱۳۴۳

اسیر انسان

زمان دریاب دی، جهان گرداب دی
مینه څپه ده، هجر تالاب دی
د دې پیاوړو په های وهو کې

انسان اسیر دی ، ضعیف حباب دي

ښځه

څو ک ده دا ښیا که چې و هي لاره دزړو نو
اخلي دمخ آب په تاز گئ کې له ګلو نو
موج یې دو ښښتانو خپروي بر ښښنا د تورې
ول یې دپیکي کړئ په پښو کې دعقلو نو
عطر د کا کل یې دشاعر دژو ند سندره
شور یې دبنګړو دلېو نو دفریا دو نو
او ښکې یې په ستر ګو کې غمي دمرغلرو
شو نډې یې خندا کې سرې سکروټې دلالو نو
رنګ یې دچشمانو داسما ن لاجبري خو نه
شور یې په سینه کې د کیهان دپروازو نو
چم یې په جلوه کې دهو سیو درغو نو
سام یې په نظر کې لکه باز دلوړو غرو نو
عشق یې دانسان دژو ندانه دبقا لاره
غېږ یې مدرسه دنوابغو دفکرو نو
ښځه یوه نغمه ده دعشقو نو دخوبو نو
ایستې ده فطرت دژو ندانه له ربابو نو

کا بل ۱ر۷ر۱۳۴۳

دعشق زو ر

نن مې کو ګل کې بیا شور ماشـــور دی　　د زړه بلبل مې سوی پـــــــه اور دی
رګ رګ مې خوځي وجود مې سوځي　　عشقه نور بس که معلوم دې زور دی

فریادي نفس

که هر څو ترخه رازونه زړه کې ساتم
د کام مینه راته وایي وایه وایه
ډېر دردونه مې دزړه په کور کې پټ کړه
اوس نو سوځي راته وایي ښایه ښایه
که هر څو یي خوله راماته کړه په سوکو
فریادي نفس مې حال ښیي له ورایه
که مي ګوته مستبد ته کړه نشوه
تېز نظر به مې خطا نشي مه ځایه
زه په ستر ګو کې حال وایمه تېزبین ته
په ښهو کې ولس ته ښایم خپله رایه

کابل　۱۳۴۱/۱۱/۲۲

زما شپه او ورځ

یارانو ګورئ مینه مې سوځي
ساز دغمو مې رګو کې خوځي
خلك په شپه کې یوائي ژاړي
زه په شپه ژاړم ، سوځم دورځي

درز مونو پر لور

په زړه کې مې له درده فریادونه نه ځاییږي
ځان اچوم څپوته نور صبرونه نه ځاییږي
زموږ سینې دظلم په خنجر سورۍ سورۍ دي
په دې زخمي سینو کې نور زخمونه نه ځاییږي
لښتي دخپلو اوښکو به بحرونو ته ور سم کړو
په غېږه دلښتي کې توفانونه نه ځاییږي
په سرو لمبو کې لامبي دویتنام غښتلي خلك
دوینو په تالاب کې خو خوبونه نه ځل ییږي
مزدوره ماتوه یې، سوځوه یې، ور کوه یې
په پښو دآزادۍ کې ځنځیرونه نه ځاییږي
داڅو ک وایي چې دام دی، تور تلك دی او کړۍ دي؟
په اور دانقلاب کې تور دامونه نه ځاییږي
ور دانگئ په زړه دنیا بې مزده مزدورانو
دې کار کې نور بې ځایه تدبیرونه نه ځاییږي
زړه دنیا کړئ ورانه، دا زړې ککري ماتي
په دې زړو ماغزو کې نهضتونه نه ځاییږي
گریوان ته یې لاس وړه چې دا ښښتن داسیرانو
وسله په ځمکه ږدي نور ټینگارونه نه ځاییږي
په زړه کې مې خوځیږي دجگړو دریابونه

سینه کې خوملګرو دریا بونه نه ځاییږي
اخیستی یم په مخه د رزمونو هوسونو
لا رباسیه سنګر ته هوسونه نه ځاییږي
لا مخکې دلایق زړه دوطن په مینه سوی
دده په زردشت زړه کې نور اورونه نه ځاییږي

کابل ۱۱ر۲ر۱۳۵۵

د بو سي سوا ل

مسکه شوله، ورانه شوه، په شا رانه روانه شوه
نه یم پوهېدلی چې په څه را نه ستومونه شوه
چا سره چې نه پېژنې په ژبه عاشقي کوې
مینه دې ناکامه، تلوسه دې لالهانه شوه
ما ویل نجلۍ یې؟ ښاپېرۍ یې؟ که ملکه یې؟
دې په خندا وې«ني پني مایو»(۱)خرامانه شوه
اې دقفقاز حورو زه له لري نه راغلی یم
یوه مساپري ده بل ځانګړې راته ګرانه شوه
یو واري مې وکه په تفلیس کې دبوسې سوال
شونډوته لانه وه رسېدلې پښېمانه شوه
زه څه پوهېدم چې ښاپېرو کې به مې کلی شي
مېنه مې سپېره دپلار کوډله مې ویرانه سوه

تفلیس- ګرجستان۱۷ر۷ر۱۹۶۴م

---

(۱) روسي جمله ده ، معنا یې داده : « نه پوهېږم»

دجنګ سنګر

د دنیا په زړه خونه ته ګډ شوی نوی شوریې
دزاړه نظام په کور کې لګېدلی نوی شور یې
ته مضمون یې،ته ژوندونیې،ته سمون یې، ته قانون یې
ته هادي دنهضتویې،اې کارګره ته لانور یې
په زړه دنیا وردانګه تر ګوزار دې قرباني شم
تر ګوزار دقرباني شم، تهدنوي جهان موریې
دبورژوا دا ګردئ خپټه نه مړېږي نه ډکېږي
داله خاورو که ورډکه ته یې مرګ یې ته یې روریې
ته توفان یې،ته سېلاب یې،ته هادي دانقلاب یې
ته د دغه جنګ سنګر یې،ته د دغوهیلو کور یې

۱۱ر۲ر۱۳۵۱

د رسوایي شوق

هومره مې مست کړه چې بې پروا شم	ساقي همت کړه ګوندې رسوا شم
کاشکې مستي مې له ښنو خلاص کړي	د یار محفل ته په ستر ګوښنو را شم

زموږ ژوند

دا ژوندون ثه دی ،دخوب لیده دي   چې را بیدار شوم،جو گه د دار شوم
دیوه بیدا ره فریا د   په جـــــــــرم   دهر ناولي دستر گـــو خـــار شوم

دمینې نا کردې

را یادېږي بیا دمینې نا کردې
گېږ چاپېره رانه تاو دي سرې لمبې
په سپېرو خبرو ثه کېږي ز ا هد ه
ماته مه کړه دا بې خو نده دا سړې
که هر ثو یې پا کوم چاره یې نشي
له لېمو مې را رواني دي چینې
یار که هر ثه په ما کاندي وا ک یې خپل دی
بیا به نه کوم رقیب ته دا گلې

کا بل ....
که حسن نه وای

که حسن نه وای مضمون به ثه و   که مینه نه ای ژوندون به ثه و
که دغمونو تجلي نـــــــه وای   زما دمستیو جنون به ثـــــه و

مرور یا ر ته

رائحه پخلا شو مـــــــــرور یـــــــاره
مر گ به په خپله جلا کـــــــــړي لا ره

دوه ورځي روند دی راځه چې هېر کړو
ترخه یادونه دغـــــم نـــــا تـــــا ره

د توفان بچی

څه له مې را بولئ سیل د گلو ته
زه خو چېري نه یم دسلطان بچی
ما دتوفانو څپو ته واچوئ
غواړي توفانونه دتوفان بچی
تالنده چې غږ کړي دی مستي کوي
دا دترږمیو دباران بچی
نشي په قفس کې پاتېدی نشي
دغه الوتونکی داسمان بچی
شرنگ دزولنو دژوند سندره ده
نازي په ځنځیر کې دزندان بچی
سر به یې کوز نشي سر کشانو ته
ځان ته که څوک وایي دافغان بچی

پلخمري ۱۹ر٦ر۱۳۴۴

خو ني ستر گې

په خوني ستر گو دې و خوړلم چور
ته دلبر یې، که قاتل یې، که تور بور
هر خندی دې زما له عمره سره رنځ شو
خال دشو نډو دې دسوي زړه ناصور
ته مې ویني تویوه پروا یې مه کړه
زه پیدا یم له ازله هسي سور
چې نه سوی وي او نه داغ وي عاشق نه دی
هر سرباز به یو نشان لري ضرور
ما په خوب کې مچولې پښیمان شوم
عاشقي له سړي یو سي سم شعور
بي له عشقه ژوندون خوشي ځو سلګي دي
یا یوه لوبه چې نه رنګ لري نه نور
ځومره پراخ دی دود او دین دعاشقانو
ورته یو دی که ګلزار دی که تنور
زه به سر له خپله یاره قرباني کړم
پرې به نه ږدم خپلې مینې کې قصور

کابل ۱۸ر۴ر۱۳۵۱

انقلاب راروان دی

راروان به موج خون شي زه پوهېږم
حاکمان به سر نګون شي زه پوهېږم
د وطن دهرې لوټې په خاطر به
هر زلمی لکه مجنون شي زه پوهېږم
کوم ارمان چې دمزدور په زړه کې خوځي
په وطن کې به قانون شي زه پوهېږم
سل فرهاده یې په هر کاڼي اخته دي
دا وطن به بېستون شي زه پوهېږم
ماتې او ښکې به په ستر ګو دمجنون کې
تالابونه دجیحون شي زه پوهېږم
دا دنن ورځې زمری چې موږ ته ګواښي
پمن سپی به دپرون شي زه پوهېږم
اوس ویده بازان په غرو کې راویښېږي
تسلي به مې جنون شي زه پوهېږم
داچې زه یې ستومان کړی دتیارو یم
دغه شپه به سباوون شي زه پوهېږم
لمر به خورشي دشپنو په تیارو تالو
بر یامی به زموږ یون شي زه پوهېږم
دا دخان له لاسه وران او ویجاړ کلی

د زیر کښنو به کمون شي زه پوهېږم
دا وطن چې ستمگرو تحقیر کړی
انقلاب به یې مضمون شي زه وهېږم

کابل ۱۸ر۴ر۱۳۵۱

غزل

څو مره لوی عذاب دی دعشق اورته زړه نیول
اورته زړه نیول اورقیبانو ته خندل
هر چېرې چې جگه کړي خوبان ناره دستې
ندی دود دعشق دخپلې وینې سپمول
نه اخلم په عشق کې زه له چا کسات دسولو
نه ځي له جامو وینې دبل په وینو ولل
زه یې دغمونو په اورونو کې لا هو کړم
ځکه مې تمامه شپه په اوښکو کې لمبل
زما زړه دغمونو یو ناپای آتشفشان دی
نه یې شته بل کار بې له اورونو غورځول
زه به له دې اوره خپل داوښکو امېل جار کم
نلرم افسوس دی له دې پورته بل بدل

کابل ۳ر۹ر۱۳۵۱

گرداب

دچا اوښکې، دچا آه، دچا خونــــاب دی
راروان مې په خبرو کې سېــــــلاب دي
په موجو يې لنگر مه ژده بې خبــــــــره
گوره پام که دا ساحل نه دی گرداب دی

پرغلو شاهدان

دامو تړي، داباغونه، داقصـــــــرونه
دابه وسپړي يوه ورځ دخلکو مخکي

داپه وينو آباد شوي تعميـــرونه
دچا غلا، دچاتېرى، دچاظلمونه

د اوښکو سېلاب

عشق په لېونتوب کې واک دسر را ښخه یو ووړ
زړه مې په ګردش کې یوه نظر راښخه یـــو ووړ
زهد مې سپر که دهوسیو هوســـــــوتــــــه
چا دستر ګو جنګ کې دا سپر راښخه یــــو ووړ
صبر مې پالنګ کړ دهجران په اوږدو شپـــو کې
اوښکو په سېلاب کې دا بستر را ښخه یـــو ووړ
ما وې دزړه ور به ښایسته وو ته خلاص نکـــړم
نجونو په مستۍ کې دزړه ور راښخه یـــو ووړ
زه آزاد مارغه په لوړو غرو به الوتمـــــــــــه
غېشو دبڼو یې بال او پر را ښخه یـــــــو ووړ

غزني ....

لنډنۍ ټوپۍ

موږ وې دلته دې سو کال وطن ودان شي	دپېړیو خارستان دې ګلستان شـــــي
ټول کامونه دې ګلان ددې بستــــان وي	دا وطن دې سم آزاد افغانستان شـــي
ولس دې خلاص شي دفرنګ له چاکرا نو	دانګریز صوبه دې بیا پښتونستان شـــي

لند ني ټو پېی په سر پنجا بی را غــــــــی	وې دا سیمه باید ټوله پا کستان شـــــي
دا یو هوډ دی د لند ن تغییر به نشــــــــي	باید لري له نقشې افغانستــــــــان شي
ټول افغان ملت په یوه ژبه ناري کــــړي	دا محال ده مګر ټول جهان ویران شي

د ښځې ژړا

مه مې خندوه نارینه نه یم دخندا
زه یوه ناره یم دغمونو د دنیا
ستا په زندانو کې مې پېړی پېړی ژړلي
نشته راکې توان نور دغمونو د ژړا
زه دژوند جوهر، دعشق ډیوه، دانسان مورومه
تا کړمه نانوکه دشیطان دمشغولا
کله دې اسیره دځنځیرو کړم دزرو
کله دېکړیو کې بندي کړم دطلا
دا زما په لاس کې کړی نه دي اتکړی دي
زما دغوږ لښتې دوینځیتوب دي برالا
زما دسرو پېزوان دغلامۍ دذلتونو
زما دغاړې هار مهار دظلم دی دتا
ما دآزادۍ یوائې نوم دی اورېدلی
ژوند مې شو لوګی د دې عنقا په تمنا
زه په ټول تاریخ کې ملعبه ستا دشهوت ومه
یا یوه تحفه دستمګرو درضا
کله به چې خرڅه شوم نانزکه کنیزکه وم
ښې به مې شوې ماتې هرظالم ته په نخا

لري له همځولو،له وطنه،له ملګرونه
ستر ګې به مې پوچې کړې غمونو په ژړا
لاره دهوس کې هرفاسد دپښکي ګل کړمه
ځای کې دعزت بيا بې عزته دهرچا
ستاشوه ،اميري شوه، که ميري شوه ، که خاني شوه
زما شو، که آفت شو، که ذلت شو که بلا
اوس راسره مات کړه دتاريخ دا ځنځيرونه
ايسته که له لاري تور دامونه دجفا
زه دانسان مور يمه، درنه يمه،آزاده يم
دا دبندګۍ زولنې لرې که له ما

کابل١٦ر١٢ر١٣٥١

غزل

مینه ددلبر زما په سر لوبې کوي
زړه یې رانه وړی په ځیگر لوبي کوي
زه یو بندیوان دتورو شپو دژوندانه وم
زما په تورو شپو باندې سحر لوبي کوي
کله چې یې شور د خندي خور شي په مستي کې
زما په سړه وینه کې شرر لوبې کو ي
هله چې له سپین مخه چاپېر که هار دزلفو
تور وربېځ خوره شي او په لمر لوبي کوي
داسي ځپه نشته چې دعشق هوس یې نه وي
شور د لېونتوب په بحرو بر لوبي کوي
زه آزاد مارغه وم ترا نې به مې ویلې
عشق مې اوس په بڼو لو وزر لوبې کوي
هر چیرې چې جگه کړي لایق پیاله دمیو
یار په جام کې ویني په ساغر لوبې کوي

کابل ۶ر۹ر۱۳۴۷

د رستم لار

نیمه شپه را وخته کوټې ته یوه نجلۍ
پا که لکه ګل اورمنده لکه هوسۍ
ملا باندې یې ځوړنده دڅڼو توره توره
شونډونه یې سره بربېښنا خوره دخونکارۍ
نبض دځوانۍ یې خوځاوه کمیس په تن کې
هسې چې بهېږي سپینه وړیځه په سپوږمۍ
تې یې په زانګو داوسېلو کې ښکته پورته
هسې خوځېدل لکه په موج جوړه هیلۍ
غېږ یې پرانستلې لکه ګل دسبا باد ته
خوله یې له خندانه ډکه کړې وه مستۍ
ستر ګو ته یې میو و ور کړې رنګ دوینو
لېږ راغونډې شوې ،تنګې شوې، خند نۍ
راغلله ورو ورو لکه درنه بېړۍ ساحل ته
تللیې له خپل واکه مستانه او لېونۍ
ورانه له خندا شوه وې یې ګوره لېونیه
نه به تل ځواني وي،نه شراب او نه شپې
وتړه کتاب شیشه راواخله دشرابو
ځغلي زه یې وینم یو په بل پسې ګړۍ
نیسه مې په غېږ کې هسې نه چې خوب مې یوسي
وړی رانه واک دی دشرابو بیخودۍ

ما په شر مېدلي آواز وويل افسوس دی
نلرم توفيق ستا دلبانو د گرمۍ
زه دو چو دښتو لمر وهلی پوندہ یمه
چېرې و چ اغزی، چېرې د گل تازه غوټۍ
شرم راته برېښي چې دې خوله په شونډو کېږدم
ښاري مې د ولس سترگې لا یوه گوله ډوډۍ
زه لا روږدی نه یم په محفل دښاپېریو کې
خېژي مې له زړه نه لا فریاد دغریبۍ
نه ښايي رستم ته چې روان شي دمجنون په لار
زه یو مبارز یم چېرې زه چېرې شهۍ

توکیو ۱۵ر۱۰ر۱۹۶۳

افغان پردیس په کاباره کې

مست شو یو افغان د «توکیو» په کاباره کې
غېږ کې یې یوه پېغله لکه پاڼه د گلاب
سر یې لگولی و دده په سینه باندې
زړه یې و سپارلی هوسو ته دشباب
ده یې په دوو تیو لگولې وې منگولې
ینبی یې قمار کې هم جنت و هم ثواب
منځ د کا بارې کې یو محشر و دنڅاوو
ځني نڅېدل، ځني لوېدل، ځني خراب
تاو تر سپینو مټو حریرونه دلوگیو
تاو تر سرو شرابو تور سیخونه دکباب
شپه به نیمایي وه چې وریاد شوه خپله مېنه
ونغاړه دردونو، تې چاپېر شو اضطراب
غوږ ته یې نیږدې شول بیا دلوړي فریادونه
یو وړه اند ښښنو ترینه ښښه دمی ناب
جگ شو له خپل ځایه نجل یې پرېښوده مستۍ کې
ورک شو ترینه لوری د حساب او دکتاب
سترگې یې د اوښکو سېلابونو کړلې پټې
یو وړله د میني دنیاگۍ ترینه سېلاب

توکیو ۲ر۹ر۱۹٦۳م

پیغام

اې دجاپا ن خلکو ماراوړي پیغامونه دي
ستاسي جزیرو ته زما دغرونو سلامونه دي
پورې له بحرونو، دا شیا دزړه په خونه کې
اوسي افغانان تر ینه تاو شوي اوچت غرونه دي
داقهرمان قوم اوږد ماضي لري ،تاریخ لري
ډک یې له میړانو دهر عصر کتابونه دي
چا چې پورته کړیې په ا شیا کې دتېري توره
دوی ترینه غوڅ کړي ورمېږونه او لاسونه دي
زړه یې دزمري،نظر دباز، یرغل یې تندردي
وړي فا تحا نو ترې لحد ته ارمانونه دي
خاوره دغیرت ده ترینه جار شمه لوګی شمه
ثبت یې په هر ګام کې دتاریخ انقلابونه دي
ما له هسې خاوري دجاپان غیرتي ولس لره
ځان سره راوړي دوروری تازه ګلونه دي
دا ګلونه څه دي دوروری برابری بوټي
دا دافغانانو ددې عصر شعارونه دي
موږ له نړیوالونه دوستي غواړو وروري غواړو
ځکه مو پرانستي هرملت ته دزړه ورونه دي
شرم دی انسان ته چې جنګېږي له خپل ورورسره
هر څاڅکي دوینو کې فتنې دي، آفتونه دي
واړه سره یو دي، سره ورونه دي ، ملګري دي
ټول بشر یوه ونه،ملتونه یې ښاخونه دي

توکیو ۲۸ر۸ر۱۹۶۳

غرونه او سلامونه

والوتمه والوتم ، دغرو له څوکو والوتـــــــــــــــم
راغلم دڅپو او توفانو سمندرونوتـــــــــــــــــــه
ستر جیحون مې پر ښنودچې ټکرې خوري له غرو سره
ځان مې که گوزار دسمندرو ټکرونــــــــــــــــوته
زه وم الوتونکی دکمرونو، لامبوزن نـــــــــــه وم
باز ومه دغرونو توفان راوړم دریا بونو تـــــــــــه
نه لري او نه لري دغرونو نښه نه لـــــــــــــــري
هر څومره چې ځیر شمه اوږدو دساحلونوتـــــــــه
هره ورځ فوجي ته رسوم دهندو کش ســــــــــلام
وړمه دلویانو پیغامونه پیوندونوتـــــــــــــــــــه
یو وخت کې غوړېږي دفوجي او هندو کش گــلان
یوبه سم گلونه دجاپان خپلو گلونـــــــــــــــــــوته
جوړې به غونچې کړم دفوجي له سلامونونـــــــــه
کې به ږدم غونچې دخپلو غرونو قدمونوتــــــــــه
یوبه سلامونه د بزگرو شم بزگـــــــــــرو تـــــــــه
گوا کې درناوی دپاکو زړونو پاکو زړونوتـــــــــه
جوړ به دگېشا دزلفو تارنه ربا بونه کــــــــــــړم
وبه ښیم دود د ولسونو ولســــــــــونوتـــــــــــه

توکیو ۲۵ر۸ر۱۹۶۳

دجاپان سبا وون

په جاپان باندې چې خور شي سباوون
زما له زړه نه را چاپېر شي موج خون
هرې خواته چې خوځېږي دلمر لونې
لار وهي زما په زړه یا په لړمون
نه په دود د سره پوهېږ.و نه په ژبه
نا هیلي ده ثمره زما دیون
ما وې نن به ګوندې راشي زما کورته
سره پوه نه وو راغلې وه پرون
پاس په ستر ګو به مې کېنوي که پوه شي
جاپانۍ زما دمینې په جنون
دلته لري دجا پا ن په جزیرو که
را چاپېر دی غم دخلکو دژوندون
یا به سر ور باندې کېږ.دمه پوهېږ.م
یا به ودروم په پښو ویده پښتون
له ځیګره مې دوینو فوارې ځي
چې را یاد شي خپل ځوانان هغه جبون

نیکو . جاپان ۱ر۹ر۱۹۶۳

انتخاب

په لمبو لمبو اورونه دشبـــــــا ب   را کې مړه شول د هوډونو په حساب
ما هر څه له خپل وطنه قربا ني کړل   هم دغه و زما دعمر انتخـــــــا ب

ما هېر کړه
ما وې نجلۍ لېږه ستنه شه ځکه
خدازده چې بیا سره پیدا کو دلې
د گولو څانگه را کږه شوه په ما
په سوې سا یې ویل ولې ولې ؟
ما ویل با زیمه د لوړو غرونو
آخر به الوزمه پوه شوې گلې
زه یم دغرو د دریابونو نه یم
بېځایه مه کوه دا هلې ځلې
دغم وریځې پې خورې ورې شوې
لکه ما شوم یې راته وژړلې
ته خو به والوزې د غرونو به شې
چاته پرېږدې دغه ما غمځپلې؟
ما ویل هو دژوند تقدیر دې دغه
غم دمردانو ، مرد دغم دی نجلې
زه یم دغرو دسمندر به نشم
څه وکم بېلې دې دبرخو تلې
رانه چا پېر دې دوطن خوبونه
دغرونو مینه مې دو کاږي ولې
زه هم، وطن لرمه ولس لرمه
ماته په لار دې ډېرې ستر گې هلې
وزر مې سوځي دپرواز په هوس
گرزېدی نشم اور مې اخلي تلې
هېر که ما هېر که ، لکه هېر خوبونه

خدا زده چې بیا سره پیدا کو دلې!

توکیو ۵ر۱۰ر۱۹۶۳

اې زما ورانه وطنه

د سوچي (۱) په سا حلو کې را په ياد شوې په فرياد شوم
اې زما بد مرغه ولسه ، اې زما ورانه وطنه
دلته ژوند دی ، دلته خوند دی،دلته شور، دلته نشاط دی
حوري گرزي ډله ډله، هيڅوک نشته بې مينه
په دې ښکلو ښکلو سيمو دانسان لاسونه خوځي
غرونه شنه ، باغونه سره دي، ټوله ځمکه ده چکنه
هره پېغله چې تېرېږي ، يوه ليلاده يوه دنياده
که را غبرگه يوه ورږمه شي ، ته وا راغله له ختنه
تور درياب لونې ځگونه ، ساحل اخلي ټکرونه
سپين مرغان ور باندې ښوري، شنه فضا ور باندې پلنه
د درياب دزې په شگو پېغلې نجونه کتار ناستې
هسي لامبي لکه بطې زده يې نه وي الوتنه
هر يو موج چې را پيداشي ،سر را جگ کړي بيا په شا شي
څپې تللي دي له واکه، کړي د نجونه گوېږنه
څوک لمبېږي، څوک نڅېږي، څوک خواله کړي يو تربله
څوک را گرزي په باغونو، څوک گلان وړي له چمنه
د تمام ساحل دپا سه ، د موزيک څپې خورېږي
ځوا ن روسي کمپوزر وړی دا ميدا ن له بتهوفنه (۲)
په فضا کې يو ځای شوی بوی دعطرو له شرا به
په څپو کې يو ځای شوی تور درياب له سيمين تنه
څوک ړنگېږي، څوک جگېږي، څوک جوړه ځيني يو ائحي
دچالېڅه، دچا غاړه، ديوه لاس د بل لمنه

دچا شونډې په شونډا نو، دچا زلفې په چشما نو
آزادي ده ، کامراني ده ، څوک له چانکه پوښتنه
مگرزه غریب تنها یم، نه نخیږم، نه څوک بیا یم
نه د کاریم، نه د ښکار یم، نه مې زړه شته نه مې ینه
که نېشه شم که گوشه شم، را یا دېږي درته سوځم
درته سوځمه در جار شم ، اې وطنه بې څښتنه
دسوچي د گلو سور رنگ، سرې لمبې دي را تاوېږي
نه آرام شته، نه قرار شته ، په گرزا په کېناستنه
زه د کوم زخم دوا شم ، زه دچا په تسلاشم
ستا په کار کې واک وتلی، هم له سره هم له تنه
نه چا بوټې درکې شین که ، نه چا جوړ درته ماشین که
حاکمان کوي حکمونه، تاجران کوي شکونه
په ځنځیرو یې تړلی، په سمومو یې لړلی
دود دې وزي له چمنه ، ځوځ دې خېژي له سمنه
په کابل او په زابل دې ، دنفاق اورونه بل دي
لور خپل مور ته په زړه غله ده ، زوی له پلاره کړي وهنه
څوک ناروغه څوک په لوږو، څوک په ورږو ، څوک په سپږو
ټول ژوندي دې بې پرتوگه ، واړه مړه دې بې کفنه
نه ورشو شوه دشنېليو،نه پټي شول د لښتيو
نه شپونکی موړ شو په غوښو، نه بزگر موړ شو له نغنه
ستا دپاک آسمان دلاندې، ټول جهان ویران ویران دی
ټول جهان ویران ویران دی، زه به کومه سمومه
زما دې لوړه وي په مینه، دافغان په پاکه وینه
نوی زړی به رسیږي ، زما په وینو به شي ونه

گام به واخلمه میدان ته، سر به کېږدم امتحان ته
ستا په لورې به در ځمه ، که شي لار دستنو ستنه

ستا ویده به را بیدار کم، ستا لارورکي به په لار کم
ستا دغرو ویده بازان به، راواوچت کم له دمنه

اور به بل دآزادۍ کم، بیا په خپله به پتنګ شم
خپل ژوندون به ترې قربان کړم خود به کړم دعشق مننه

ترهغو به لاس وانخلم ځو په غرو کې دې رڼا شي
اې زما غریبه ولسه ،اې زما ورانه وطنه

سوچي ۱۱ر۶ر۱۹۶۴

(۱) دتور سمندرګي په غاړه دروسیې یو ښار
(۲) بتهوفن (۱۷۷۰-۱۸۲۷) دجرمني دکلاسیک موزیک یو ستر مصنف .

مایا کوفسکي (۱)

په مسکو کې د گور کي د کوڅې خوا کې
مایا کوفسکي درېد لی لکه غر
ملتونه دشورا ورته ولاړ دي
غوږولی ستر مسکو ورته وزر
خپل هدف ته هسي ځیر دی ته به وا یې
په ښکار نښتی دی دوږي باز نظر
هومره دروند هومره ډاډه په ځای ولاړ دی
لکه و نیسي خوشحال خټک خیبر
چې کلونه څو تېرېږي دی لوییږي
زمانه وربا ندې نلري اثر
پخپل یون کې یې آسمان له گروې ونیو
له تقدیر سره یې و واهه ټکر
په حرمت مې مغزی هیچاته کوز نشو
مگر ده ته مې کوزېږي مغرور سر
په عالم کې یې دسولې پیغام خور که
وروروليي ته یې را وبا له بشر
مگر ته اې ستر ا نسا نه، اې شاعره
تابه ستایي څو شاعر شته څو اثر
څو دنیاوي ستا پیغام به ژوندی ساتي
ستا اشعار ، ستاسرودونه، ستا هنر

زما له زړه را اچتېږي داچې وايم
ما يا کوفسکي درېد لی لکه غر

مسکو ۳ر۷ر۱۹٦۴

قلندر شاعر

بيا دزماني ډمې اخيستی نوی چنګ دی
لاس کې يې نيولی دبادې په ځای کې بنګ دی
بيا په غرو رغو باندې خور شوی دبهار نسيم
غوږ نه مې چاپېر دجنکو دزلفو زنګ دی
چاباندې چې لګي دراتلونکې پسرلي نسيم
دغه زوړ جهان يې دزندان په شاني تنګ دی
سين چې له ډېرو سره سر وهي په لاره کې
ښيې په ښکاره چې حرکت پخپله جنګ دی
زه د شلم قرن قلندر غوندې شاعر يمه
زما بوسه په ټولو جنکو باندې قلنګ دی

کابل ۲۵ر۱۲ر۱۳۴۵

د سبو پېټی

لاره کې موټر په یوه بېوزله ماشوم راغی
ووا هه موټر له ځایه لس گزه گزار شو
ودرېد گړندی لکه خوني لېوه پسه ته
راغی ترافیک یو څه مبلغ ته تمه دا ر شو
یوه شېبکۍ وروسته ماشوم خلاصې کړلې ستر گې
ودرېده ،بې واره پـــه ژ ړا او په کو کار شو
ماوې گوندې ژاړي خپلو وینو او زخمونو ته
ده نا څاپي پرا نیستلې شونډې په گفتار شو
څه شوه خدای دپاره هغه زما دسبو غوټه
پلار به مې پې مړ کړي که خبر زما په کار شو
کله چې یې ستر گې په پا شلو سبو راغلې
هڅه یې ور و کړه بیا په ځمکه را گوزار شو
وې رېږدېدې گوتې په خاپوړو ور نېږدې شو
غېږ یې ترېنه تاو کړه په سبو باندې هوا ر شو
وینې یې لښتی شوې په ماشوم صورت یې راغلې
توی شوې په سبو ، دسبو پېټی پې خونکا ر شو
ما چې په ژړنو ستر گو ولیده دا لـــــوبه
زړه مې له نړۍ او نړیوالو نه بېزار شـــــــو
یو په بېکسۍ کې وږی مري دموټر پښو ته
بل په بېکسۍ کې خلک وژني او سالار شو

اې په زرو مستو لیږ. را کوز شئ چې د ا فقر
ستاسې دچړ چو په قیمت خلکو باندې بار شو

کابل ۱۵ر۸ ۱۳۴۳

له زمانې سره يو ځاى

تښتي شپې او ورځې زېړي نوې زمانې
ځغلي زما له خولې ور سره سمې ترانې
لېږم له هر ګام سره لښکر د ارمانونو
ساتمه را تلونکو ته درزم نښانې
لوبم لکه باد د سباوون ديار په زلفو
غواړم ماتولو دځنځير ته بهانې
هر آواز چې جګ شو دمر دانو له مرۍ نه
رېږدي يې له زوره زړې شوې بتخانې
را شئ چې د ميو دريا بونه را روان کړو
نوي يا ران نه مستوي دغه ميخانې
ځغلم د زمان له قافلو سره په مخه
ودې کړي رقيب څه يې چې خوښه وي کانې
سر که رانه پرې شو مابخښلی دی په جنګ کې
نکړي سربازان له د ښمنانو نه مانې
لري کړه صياده داعبث دا مونه لومې
زه يرغلي باز يم روږدی نه يم په دانې
هرې زلزلې سره په غرونو دوطن کې
زماد زړه له اوره پورته کېږي زبانې
مه يې وېروه لايق دسر په سودا نه دی
هسې خدايږوغواړي سر بازۍ ته بهانې

کابل ۲۹ر۹ر۱۳۴۵

بو لله دپسرلي هر کلي ته

غرو نو باندې پلنې شوې وريځې دنيسان
مځکې باندې اوري مرغلرې دباران
مستشول بيا چړ و نه په نغمو کې دزر کانو
خوځي کتارونه بيا دزاڼو په کسمان
هره ترانه چې د درياب له ځپو وزي
پو کړي په بېځانه دنيا ګۍ کې نوی ځان
خاندي په ډبرو ځراغونه دلاله
وزي له سپېرو خاورو ګلونه دريحان
سپين ګلان په شنه مرغه کې برېښي زما له ستر ګو
شپه کې دمستط ده شنه اسانکې کهکشان
هر ځاځکی دوينو مې لمن لمن ګلونه شول
رګ رګ کې مې خوځي دشعرونو بلبلان
وريځې چې کتارې شي دغرو په ديوالونو
ته وايې چې خوځي په افق کې سپين وښان
شور چې شي دتالندې غوړوته هسي رسي
ځغلي په اسمان کې يرغلګر جنګي اسان
سم شول په سارا باندې دګلو چپاوونه
وخاته په تړو دريدي ګلو سپايان
غشي دلمر اوري له کړکيو د وريځو
شنې زرغونې واخيست له رستم ځخه کمان
جوړ کړل پسرلي له نسترن نه سپرونه
وايسته له تېکې سوسن توره داحسان

وربځې په افق کې سرې سکروټې شوې داور
تاو شوه استالف نه سره لمبه دارغوان
سپین د واورې الوزي دغرو له سر او ږیري
زوړ چونغر بدل که لمر دمینې بیا په ځوان
تالو کې خورې شوې دشپونکي دشپېلي شړیکې
بولي طبیعت ته گوشه گیره شاعران
رسي دبزگر ستومان زړگي ته نوې دمه
خوځي په رگو کې دشپانه نوی ارمان
اوښکو دباران ته دبرېښنا خوله خند نۍ شوه
زوړ جهان تکرار که داضدادو امتحان
ویلي الماس څاڅي دتاکو له غوڅو څانگو
گلو ته نذرونه دشرابو وړي رزان
ته اې زما یاره ولي گرزې لرې لرې
راشه چې سیندونه دخنداوو کو روان
زه به دخپل زړه بلبل راضي کمه چې در شي
خیر که په سینه باندې دې رېپي دوه بازان
جار به دا بلبل ستا دبازانو تر مستۍ کم
جوړ به بل دده له فریادو کمه جهان
وخانده چې وسپېړي غوټۍ ماشومې شونډې
وناڅه چې مست شي هم زمین او هم زمان
ما باندې خوره که یوه خیمه دتورو مشکو
یو ځلې خواره که په پالنگ زما زلفان
زړه که دې دښکار مینه لري زما دلبره
غشي دبڼو زما سینې ته که نشان

مه ګوره اوبو کې هسي نه چې ستا له مخې
ډوبه زما دمينې دنياګۍ شي په توفان
ماله دې ساړه قالبه وباسه دور ځو
مست مې که، بېخود مې که،قربان مې که تر ځان
شور راکه، ګداز راکه،قدرت دسربازۍ راکه
ماته هم طبيب شه، هم دارو شه، هم درمان
ومې منه،زړه راکه او يار دتورو شپو مې شه
مې شه، پيمانه شه، زما تن شه، زما ځان
ومې سوځه،ومې رټه، خاوره دسارا مې که
کاشکې سپېلنی شم او له تا شمه قربان
ګل مې که، بلبل مې که،شانه دخپل سنبل مې که
او ياره ! له خپلې بېدردۍ يمه ستومان
داسي بېدردي چې سوځي سوځي مې هلهو کې
داسي بېدردي چې سړوي زما فغان
داسي بېدردي چې زما له مينې سره لوبي
داسي بېدردي چې زغمای نشي عاشقان
يو ځلي دې ستر ګې زما په زړه که هسي خښي
واورم فريادونه کې دننه دانسان
هله به بيا وبولم دژوند خوږې سندرې
وبه شرنګومه جرسونه دکاروان
سمه به ګرمي کړم دنغمو په مړو ايرو کې
مست به کم سيندونه سپېره غرونه به لړزان
ور به ماتو زړونو ته پيوند کمه دهيلو
ور به مړاووهيلو ته ګرمي کم جاودان

مټې به مې روغي کم له تېرو دپولادو
سر به حادثو ته کم داو سپنې سندان
دې لو څو پټو کې به خواره دعشق ګلان کمه
خپل ښکلي وطن ته به جهان کمه حيران
شپوله به د ګلو په عطرو کې لېونۍ کمه
بېل به کم دوريو له رمې څخه لېوان
اوري به خوښي له کانې کانې، بوټې بوټې
سم به شي له هيلو دزلمو سره زمان
يو به سي سيندونه له دې غرو سمندرونو ته
زموږ د ورورولئ او ديووالي داستان
مست به سمندر شي له تودو بشارتونو نه
وبه نڅوي په تورو تلو کې کبان
بيا به دڅپو هاتيان ورولي په غېږو
وبه خوځوي زموږ په فخر کې توفان
هله به وما ناکامه او ښکې مرغلرې شي
هر داغ دسينې به مې ياقوت شي درمان
هره ترانه چې دلايق له خولې نه وزي
وايي حماسه دعظمتونو دافغان

کابل ۷ر۱ر۱۳۴۱

بولله دوطن په ماتم او پرتم کې

بیگا خوب کې را ښکاره شوه دخوشحال د منړو سیمـــــه
له لېمو نه مې روان شول په څپو څپـــــو رودونـــــــه
اورا خیسی و شنېلیو د مردان په پولـــــــه پولـــــــه
اوربدلې ترې سکروټې، جگېدل ترېنـــه دودو نـــــه
دپنجاب له تورې خولې نه، شنې لوخړې غړوسکه غړوسکه
تو یېد لې پېښورته ، وې یې نیســــه اې پښتونــــــه
هره ونه فریادي وه، چې زه سوځمـــه زه سوځــــــم
له هر وره هرې کړکۍ نه ، چاپېر شـوي وو اورونـــــه
دوطن په شنه لمن کې ، په هر باغ او هـــــر چمـــن کې
بهېدل داور سینونـــــه ، جوړېـــــد ل کې تنـــــرونه
دپښتون په برخه جنگ شو، خپل وطن ور با ندې تنگ شـو
دننگیا لو په کـــور راغلـه ، د لـــوټمـــارو چپـــاوونـــه
دمیر ویس مرۍ ته لاړې ، د گرگین خوني منگـــــــولې
دغوټۍ هیلو ته سیخ شول، دخزا ن ســـاړه بادونـــــه
دایمل په غیرت خاندي ، دپنجاب دغلام ستر گې
دبا باله نغري باسي دپښتون عصمتۍ جونه
دلنډي له سینې وزي دغضب تکې سرې کو کې
دخیبر په زړه کې اېشي دپېریو کساتونه
دپامېر په څوکو څاڅي دالماس له تورو لوښکې
بله نشي له دښمنه ماتووبه غلافونه
دهېلمند دڅپو وښې، له غضبه گوښې گوښې
سره ځغلي لکه وربځې، سره اوړي لکه غرونه

ا با سین چې لا ا سیر دی، پښه تړلی په ځنځیر دی
اوس تر زغرو لاندې ناځي، جقوي تور ځنځیرونه

دابه کله پای ته رسي داومور دپیغور عمر
دا به کله را النډېږي دا زمور د کور غمونه
دا به کله را نړېږي دغلیم دظلم بارې
دا به کله پورته کېږي دا زمور سره بیرغونه
دا به کله پای ته رسي د پښتون ناپایه چیغې
دا به کله تمامېږي دا کیږدۍ ستړي مزلونه
دا به کله پای ته رسي دا زمور دخلکو منډې
دا به کله او چتېږي دا لوېدلي ټیټ سرونه
دا به کله را پارېږي دا زمور دغوسې تریخې
دا به کله را پاڅېږي دا زمور خره غیرتونه
دا به کله را ټولېږي، تر وطنه به جارېږي
دا ددښتو دلمر سوي،دا دغرو رغو پسونه
څو به دغه تور پنجاب وي، زمور په وینو به سیراب وي
څو به دوی وي او حکمونه، څو به مور او زندانونه
څو به دغه مودودي وي، ورسره به مردودي وي
څو به داملا او ملونه ، څو به دا دم او دامونه
څو به دغه پیښور وي ،پښتنو ته به سقر وي
پنجابي ته به جنت وي، پکې جونه او جامونه
څو به دغه اباسین وي ، له غمو به یې زړه شین وي
څوبه دې جنګي خیبر ته ور په بر خه وي شرمونه

اې د لو ننگو ککرو ! چېرې خاورې شوئ دخاورو
د خوشحال په شناختو گرزي داورنگ دزوی اسونه
دتاريخ مېړني چېرې؟ تېغ يې کوم ، لښکرېې کوم دی
دافغان په نامه چېرې ، هغه ځغا ستې او ننگونه
گرمي تللې ده له لمره ، پښتو تللې له خيبره
په تيرا راخورې شويي، سرې شپې ساړه کلونه
په دې خاوره کې گرمي وه ، په دې خاوره کې مستي وه
په دې خاوره کې نغري وو، په دې خاوره کې دودونه
له اټکه تر چترا له اوس ختلې سا له سيمې
نه يې ژوند شته په هډوکې، نه يې خوځنده نبضونه
اوس چې دلته کوم پښتون دی، ښه مريی دی ښه زبون دی
نه يې زړه کې عشق دتورې، نه يې سر کې هوسونه
داچې لوړې يې شملې دي، د کلدارو يې اسرې دي
دافغان په ننگ څوک نه کا، نه جنگونه نه مرگونه
اوس دبست په تاق کې خوب کا دسارا ستړې گيدړې
دزرنج په شگو ناست دي دوحشي لېوه پلونه
اوس دغور په غرو کې ورکې دغورې زمريو ځالې
اوس دبلخ خاورو خوړلي هم يما هم يې توغونه
دمحمود په ښار خوره ده دتاريخ دمرگ بړستنه
نه پيلان، نه يې لښکرې، نه ارم ، نه يې رمونه
په باميان دآسمان سترگې تکې سرې لا له غضبه
د بودا مخ پسې توږي لا داو ښکو غورځنگونه
د چونغر په لمن ورکه دکوشان د دور ښنه
موټې خاورې ټول ښارونه، څو سکروځې ټول قصرونه

بر دغور دغرونو غاړې ، بې غروره بې سروره
جام له شرمه ځوړند کړي هريرود ته خپل غوږونه
غرجستان چې ويرانه ده، کې ويده لا زمانه ده
شرمنده لوړو بادوته ، دبا با دغرو سرونه
بدخشان لوږې وژلی، انسا ن وږی، حيوا ن وږی
څه که غرونه يې سره زر دي ، څه که تيږې يې لالونه
اې آزادو خلکو څه شوئ؟هوډ مو څه شو، ننګ مو څه شو ؟
کوم دي کوم دي يرغلونه، چېرې چېرې مرچلونه ؟
کله کله به ناره شي ، تکه سره به تاتره شي ،
داټک لمن به سره شي او آزا د به شي مريونه ؟
دا جنګي مارغان به چېرې ، خوروي دبري زيري
دا آسمان به کله پو ښي داورونو درمندونه ؟
دا به کله راځړيږي دغضب دتوفان وريځې
دا به کله ترې اوريږي سرې سکروټې تندرونه ؟
دا به کله کاڼي چوي، دابه کله غرونه خوځي
دابه کله تکه سره شي داسمان دا نيلي خونه ؟
دابه کله غېشي ولي تر بريښنا چټکې ګوتې،
دابه کله تورې باسي دپولادو مړ وندونه ؟
دا به کله لاره وزي دراڼه جهان پر لوري
دابه کله پخلا کيږي رټل شوي ارمانونه ؟

اوس خو وخوځه له ځايه چې د اور لمن ته رسي
په نغري نغري دې اوري دپيريو لعنتونه

ستا دتورې باچا خان شو دپنجاب دخندي خلی
ته لا څه ته منتظر یې نور به څه وي ذلتونه
که اورنګ دی که فرنګ دی ، دواړه یو دي، واړه یو دي
که ایوب دی که بوتو دی دهماغه خره غوبږونه
توره وباسه له تېکې چې ریښتونی یې باور شي
ستا په ننګ او په مېړانه ، ستا په توره اې پښتونه
هره لاره ورته نیسه ، هره تیږه ورته څاره
هر ګودر ورته ګرداب که،هره ورځ ورته کلونه
باندې ویې شلوه خېټې، تربنه ویې باسه ستر ګې
پې ور ویې ځپه ژامې، پې ورمات یې که غاښونه
سمه غر ورته سنګر که، نا پا یاو ورته ګودر که
پرېکوه تربنه لاسونه، غوځوه تربنه سرونه
هرقدم ورته دربړه، هره لوېښت ورسره وژنه
چې په مخه ورا دا شي دپېړیو تاړاکونه
د کبرونو کنډولی یې تورو خاورو کې نسکور که
چې را پرېوزي له مستۍ نه، چې را کوز شي له جنونه

زه دې خپل وړه ته حیران یم، دې بې وسه وطنپال ته
ته به وا یې اجاره دي ، ددې ټول وطن غمونه
دشاعر زړه خو شاعر وي حسن غواړي شراب غواړي
جوړوي په تصور کې دخپل خوښې جنتونه
کله رغړي پاس په ورېځو، دسپوږمۍ دشودو جام کې
یا دیار په توده غېږ کې په سر اړوي اورونه

دشاعر دنیا خو هسي یوه رنګینه دنیاګۍ وي
دا په تا ولي رالام شول ټول دردونه او رنځونه

اې وطنه زما ته دا دتا دمینې کار دی
چې راسم یې کړه کوګل ته دا دوینو سېلاوونه
ته زما دعمر خوند یې، ته زما دزړه خاوند یې
ما ګاللي ستا لپاره څه چې دي ټول کړاوونه
ما چې هر چېرې خندلي په مستۍ کې ستا له شوقه
زما خولې ته راسم کړي ظالمانو خپل سوکونه
ما چې تا باندې ژړلي، ټولو سپو راته غپلي
ستا په سر راته څېرمه دي دسپکیاوو تعذیرونه
که هر څو په تا ځورېږم له دې ځوره نه مړېږم
ستا لپاره یې زغمای شم څه چې دي ټول کړاوونه
زما په ټول وجود خورې دي ستا دمینې دلمر وړانګي
زما په پله پله کې بهېږي ستا دمینې شرابونه
ستا نسیم دلوړو غرونو ځان پوکي زما په تن کې
ستا ددښتو د باران بوی مستوي زما رګونه

دا وطن دې تل آباد وي، دا سنګر دې تل آزاد وي
پکې خوځې دې وریځې، کې بهېږي دي سینونه
پکې پلنې دې رمې وي، پکې ډېرې دې ګلې وي
کې دې څرې سورکۍ وښې، کې دې ځغلي سپین اسونه

کې دې ښورې دلمر وړانگې، کې دې ناځې د گل څانگې
کې دې ځلې رڼې پرخې، کې دې مست وي شنه رودونه
د آسمان خول دې رنگین وي، دبېد یا څادر دې شین وي
لنگوټې دغرو دې سپین وي، سورانسان سره هدفونه
توره وربځ دې نقا شي کا، مسیحا دې جما شي کا
زمرد دې فرا شي کا ، رشک چین دې شي دښتونه
دافق لمن دې سره وي، په دې غرونو دې خوره وي
کې دې الوزي بادونه، کې دې پاتي وي یادونه
دا یادونه د ننگونو، دا یادونه دجنگونو
دا خورې ورې کلاوې، دا اوچت اوچت برجونه
دا دسپاندو بوي بېدیا کې، دا دنجونو شور په ورا کې
دا جلگې جلگې ملکونه، دا هوار هوار رغونه
دغه جگې جگې تړې، دغه غرونه دړې وړې
دا بهان بها نده لړې ،دا څپان څپا ن خوړونه
دا په واورو پټې څوکې، دغروب دلمبو نوکې
دا ځنځیر ځنځیري غاړې ، دغه نېغ ختلي غرونه
دا غونډۍ غونډۍ دخاورو ،دا پوټې پوټې دشگو
دغه ځوړې څوړې تیرې، دا پوړۍ پوړۍ کمرونه
دا دتالندو سندرې ، دړلیو مــــــــرغلــــــرې
دا ببر ببره بوټې ، دا حشي وحشي گلونه
د سپوږمۍ په ښکلې شپه کې، دچوپیاوو په سینه کې
د وښانو کاروانونه، دشپېلیو آوازونه
دغه شنې بخملي ښېځې،دا په غرو څپرې وربځې

دا چمن چمن گلونه، دا رنگین رنگین لاشونه
دا سند رېږي دپوټېو ، دا شفتـــــلې د پټیـــــــو
دا لښکري دغوټیو، دا بخمل بخمل چترونه
دریدي توفان په راغ کې، دگلاب مستي په باغ کې
دا دنیا دنیا رنگونه، دا دریا دریا عطرونه
دغه ښویي ښویي پرښې، پې خورې دبېښنا کرښې
په ډبرو کې پړقونه، په پړقو پسې ټکونه
همدغه زما وطن دی ، ځما ځان دی ځما تن دی
له ده بل زما اورونه، له ده رنګ زما عشقونه
دی رڼا زما دستر گو، دی طاقت زما دغبر گو
دی زما دژوندون شومه ، له ده روغ زما فکرونه
له ده جوړه زما وینه، زما ژوند او دده مینه
له ده پلنې دا سند رې، له ده پورته دا شعرونه
له ده جوړ زما بنیاد دی، هم مې پلار هم مې اولاد دی
ده ویده کړه اجدادونه دی به روزي اولادونه
څوژوندی یم دی مې کوردی، بیاچې مړشم دی مې گوردی
زما تن د ده له تنه ، زما هډ دده هـــــــډونـــــــــــــــه
زه که سایمه که تن یم ، سر تر پایه دوطن یم
زه وطن یم ، زه وطن یم، زه یې سین ، زه یې موجونه
څو همدی زموږه مل وي، دنجات ډېوه به بل وي
دی قوت زموږ دمنډو، له ده جګ زموږ غږونه
زه همدغه قبله ستایم ، دا لمنځمه دې ته پایم
دا وزر زموږ دهڅو، پې ژوندي زموږه زړونه

د«لایق» دسینې اوره خپل نغري کې لېونی شوې
ودې نه ښوول نړۍ ته، دوطن د زړه داغونه
لاکېږدۍ هغه کېږدۍ دي، چې پې تېرې سل پېړۍ دي
پېځول لا دوزغنو، دکوچي لاهغه خونه
داانسان باید آزاد شي، یو ځل وخاندي او شاد شي
داهېر شوی باید یاد شي، ظالمان شي سرنګونه
لاګالي یې له ناکامه، له آغاه تر انجامه
دړانده آسمان ځورونه، دکاږه حاکم ظلمونه
دغم ځلي باید وران شي، پې ورسم یاغي توفان شي
وحشي خان عاجز انسان شي او هوار شي لوړ ترجونه
دکلاله لوېشتې لوېشتې، شي دزور کمبله ټوله
شي ټا ټوبی دبزګرو، بزګران شي سره ورو ته
دغنمو طلایي سین، دملاک دزړه هلاک شي
یو ځل وخاندي بزګرته دا سور سین سره یې موجونه
دکښتو په سره دریاب کې سمه سا واخلي دا سوی
شپېه وغوړوي لمر ته خپل آزادتن او وهڼونه
دموګرو په تیاره لار برېښنا وغځوي مزي
په نامېندو زړو خواره شي دامید زرین وزرونه
دبزګر دژوندون ځاله ډوبه ډوبه شي خوښۍ کې
پکې ډک شي تش جامونه، پکې تش شي ډک خمونه
داویرجن ماښام برات شي ،داغمجنه ورځ اختر شي
په دې وچو دښتو راشي دشنېلیو دریابونه
دجوار ډوډۍ لنده شي دعزت په سپینو پیو
لېږ روښانه شي لېږ پاکه د پېړیو ره خونه

زیار ایستونکې را بیدار شي، په رازونو خبر دار شي
همغوی جوړوي لارې ، همغوي باسي پلونه
هر پاڅون یې آبادي ده، هرغورځنګ یې آزادي د ه
هرآواز چې راوباسي، غورځوي تور زندانونه
له دوی بل چېرې چې اوردی،له دوی جګ چېرې چې شوردی
پې تو ده فضا دځمکې، پې راڼه واړه ښارونه
دوی ضامن دآزادۍ دي، معماران دآبادۍ دي
په دوی ګرم سنګرونه، په دوی ښکلي نهضتونه

کابل ۱۵ر۴ر۱۳۵۳

د زردشت د ښار پسرلی

بیا د بلخ په شنه ور شو کې، دلا له په درمندو کې
ده ور کړې لېونو ته د بهار ساقي بلنه
بیا بان خوله خوله دی، د تازه باران له اوښکو
د وږمو سپېڅلي سین کې، دغوټۍ جامه نونه
غوړولی په سارا کې بهار فرش درنګینه وو
زړه ځمکه ځوانه شویې هرقدم چکن چکنه
دبخدي په کنډوالو کې ګام په ګام د ګلو شور دی
شرنګوي د ګلو پاڼې دعاشق نسیم لمنه
وریځې ګل شي بیا سنبل شي د مار مل دغره په ټنډه
ریدي خپږي په بامونو ، خاټول وزي له دمنه
له رنګین افق نه اخلي جادوګر ما شام مچکې
په پستو پستو وږمو کې عقل وړي له عقل منه
لمر چې کوز شي ډوبېدو ته ته به وایې داورتوپ دی
یا عا شق زړه دغروب دی، را وتلی دی له تنه
یا دسرو ګلو له موجه رابعې راپورته کړی
د وفا په وینو لژند خپل یاغي سر له کفنه
ته به وایې له آسمانه اورېدلي سره ګلونه
یا مجنون ده غوړولې په شنبلیو خپله ینه
یا سره توره دچنګېز ده راوتلې بیا له تېکي
چې خوټېږي زړې وینې په بخدي کې لاتر ننه
یا لمبه دنوبهار ده دلاله په اوغلو کې
یا زردشت په سجده پروت دی په سکروټو کې دننه

یا سرې وږانګې له جنته یزدا ن لوني پر ګلونو
یا توی شوی پر جهان دی جهنم له اهرمنه
دسرو ګلو شا ته ښکا ري د ا لبرز بخملي ناوې
لکه پېغله چې پرته وي دوصال په سره بړ ستنه
پاس له څوکو را شېوه دي تورې وربېځې ږنګې ږنګې
لکه پرې چې بږدي په تیو خورې څڼې شل کلنه
په بېدیا کې سره خاندي سپین ګلان له سرو ګلانو
په باغو کې لاس تر غاړه بنفشه له یاسمنه
شنې غونډۍ په ګلو ډوبې ، یې خورې زېړي پټارې
ته به وایې زېړ قیطان دی دپسرلي په شنه چپنه
په دې ښکلي شنه وطن کې، ددې خاورې په لمن کې
کا شکې ګل دبیابان وای یا دشنو درو یوه ونه
یا باران دپسرلي وای اوربېدای په ترږیو ځوځو
جګېدا ی له هره ځوځه دغوټیو یوه ونه
په دریاب کې یوه څپه وای یا په وربېځو کې لمبه وای
دغو مړو ته مې ښوولای د ژوندیو خوځېدنه
جګې جګې ساقي راکه، سره اورونه مهیا که
مرور یار را پخلاکه ،چې پې وچښو یو څو منه
ورکوه یې ورکوه یې،مستوه یې مستوه یې
خندوه یې خندوه یې، له سپېدو تر ماخوستنه
تشوه دخم اورونه،تودوه ساړه جامونه
چې دا یخې شپې یونسي، سور ارمان له ا رما نجنه
چې دمیو په مستۍ کې داجها ن لمبه لمبه شي
چې دسرو ګلو په سین کې دا فضا شي سره بخونه

چې دسر له سودا خلاص شي سودايي دتورو زلفو
چې دعشق په سوي اخته کا دمطرب سینه دننه
گوندې نوي کړي تا رونه دزاړه رباب په ستوني
گوندې سر کړي په نغمو کې یوه نوې ازموینه

بلخ ۱۲ر۲ر۱۳۵۴

وطن ته

اې وطنه زما دماشومتـوب
زما د ناپوهۍ او لېونتـوب
زما د بد مستۍ د زلميتوب
زما د بېخوبيو دآ شـــوب
اې وطنه زما !

فکر مې د تا دغرونـو بـا ز
مينه مې دتا د ر گـــو ســا ز
شعر مې د تـــا دز ړه آوا ز
ستا دسترې مينې داعجاز
اې وطنه زما !

درد دې دو ګړو زمــا دځا ن
سر مې ستا بې سرو نه قربا ن
مه اوسه بې تا نه زمــا نشا ن
اې سپېڅلې خاورې دافغا ن
اې وطنه زما !

د پولادو زړه

دا پولاد دی که له غوښو نه جوړ زړه دی
چې جک کړی يې په ننګ پرچم دخلکو
سپېلنی يې دسپر غيو دغيرت شــــــم
څوک چې زړه کبابوي په غم دخلکـــو

وطن ته

ستا په وچو د ښتو غرو کې اې وطنــــــــه
ستا په لارو سړکو کې اې وطنـــــــــه
ستا دهرې لوېشتې ځمکې په سینـــه کې
ستا په ښارو اوميرو کې اې وطنـــــــــه
ستا دوربځو اوشینکي آسمان په زړه کـې
ستا په وچه او اوبو کې اې وطنـــــــــه
په جومات کې، په مکتب کې،په دفتر کې
ستا دمړو په هديرو کې اې وطنـــــــــه
سرې لمبې او آفتونــه راروان دي
جابران په دې حدودو حاکمان دي

کابل ۱۰ر۱۰ر۱۳۴۶

تېر شوی بهار

دځوانۍ پر خمار راغلمه زړښت ته
څو مې ستر ګې خلاصولې بهار تېر و
ترا مې لاس ورغځاوه ديار کاکل ته
دمستۍ د شپو او ورځو کتـار تېر و

کله چې و نړېږي تور قصرونـــــه
کله چې ورپېږي سرې جنـــډې
کله چې غبر ګې شي په لوړو برجو
دپوندهوو د رغلي لمبــــــــــې
کله چې پلنې شي په غرو رغـــونو
دځنځيرو د مـــــــاتوو ټپې
کله چې وخوځي د سين په زړه کې
مستې، بيباکه ، لپــــــونۍ څپې
کله چې تندر راو برېښناوو ســـــره
سر را اوچت کړي دمظلوم ا سرې
زه به بيا هله ترانې ليـکم
په خپلو وينو به ټپې ليکم

۱۳۴۸ر۷ر۲۰

پښتون

څه ساده دی دا پښتون چې تـــر بګني کا
زه د زړه وينې پې څښم دی دښـــــمني کا
خلکو لاندې تر پښو ستوري سپوږمۍ کړل
دی لا دوو مېږو ته ناست دی او شپني کـــا

د ځوانۍ لمبې

راځه راځه اې مستانه نغمې
دنوي ژوند نښې
چې ایرې کېږي او سرې پرې دځوانۍ لمبې

زما ترانو ته نوی خوندورکه
ابدي ژوندورکه
زلمي سپاره ته بل میدان او بل سمندورکه

هغه ځواني څه ده چې شور نلري
خاصه داور نلري
دریاب به څه وي که څپه نلري زور نلري

زاړه که وینې پروني خوبونه
خپل لېوني خوبونه
موږ ته را څېرمه کړه دعصر نني خوبونه

زموږ په چیغو کې قوت کېږده
یو څه هیبت کېږده
زموږ په هڅو کې دغرونو عظمت کېږده

راځه راځه اې مستانه نغمې
دنوي ژوند نېشې
چې ایرې کېږي او سرېږي دځوانۍ لمبې

ښرنه ــ پکتیکا ۲۶ ر ۲ ر ۱۳۴۳

ځوان ته

ژوندون یوه لار ده ، هیـــله ډېوه ده
توشه درنه ده ، هیلـــه اوږده ده
په هر قدم کې ، په هره لوېشت کې
دنېکو بدو یوه هنــګا مــــه ده
قدم مضبوط ږده ، وار خـــطا نشې
ستا په آرزو کې د نیا پر تـــــه ده
د ژوند سند ره و دبقا لـــــــوبه
له تا خوره ده ، پر تا تــــوده ده
ته نوی ځوان یې، ته لوی افغان یې
ته یوه هستي یې، ته یو جهـــان یې

کابل ۵ر۶ر۱۳۴۸

دسبا هیله

په دې تیـــارو کې
په اوږدو شپو کې
په دې غمــــو کې
په اند ېښنــــو کې
زړه ته مې رسي یوه نوې دمه
روښانه ښکاري د سبـــا ښه

غرونه به شنه شي
ګلان به سره شي
خوښي به ویښه
غم به ویده شي
ما ته را رسي په صبحدم کې
نغمه دوصل په زیروبم کې

شفق سور کېږي
سبا راخېژي
رڼا خورېږي
تیاره کمېږي
له غرو راغبرګه نوې نغمه ده
زښته خوشبویه، ډېره خوږه ده

یه زویه زویه
د وطن زویه
گوره تنګ نشي
عرصه ده لویه
لیږ منتظر شه سبا د تا ده
مخه دې پا که لار دې رڼا ده

کابل ۱۷ر۸ر۱۳۵۴

ملګرو ته

اې ملګرو زما دعقیدې
زما دغم په شپو کې ددېرې
زما په ترانو کې دامید
خلکو په مرچل کې دجګړې
لاس کې جلبونه دتوفان
پښو لاندې اسونه حادثې
هر قدم خطر دغرقېدو
شا او خوا اورونه دفتنې
هر آواز دتا لندې دمرګ
هره سا سرکشي زلزلې
سر کې یرغلونه د برې
سترګو کې برېښنا دغلبې

مړه مشرق له شا نه غلې غلې
څو کې راښکاره ږي د لمبو
بیا د شپو وهلو غرو په څنډو
سره رڼا خورېږي د سپېدو
ښنو کې دپېړئ دا سیرانو
بند په بند ځنځیر په متېدو
ورانو دېوالو کې د بزګرو
شور د آزادئ په خورېدو
شپه د لو تهارئ په تېرېدو
لمر دعدالت یه را ختو
اې زما ملګرو دجنګو
زموږ دسرو سر کشو بیرغو
اې را ویښوونکو د زنګو
زموږ دزمرو خلکو دننګو
اې را خوځوونکې دڅپو
اې سر ماتوونکو دظلمو
اې لښکره زموږ دار مانو
اې په مخه تلونکو سېلاوو
نشته بله لاره بې له ننګه
نشته بله مخه بې له جنګه

ښرنه پکتیکا ۷ر۴ر۱۳۴۸

سرې وریځې

بیا دغرو له څو کو څو کو
سرې وریځې را ښکاریږي
دافق توره پتاره
په سکروټو جړاو یږي
نن دځمکې له ګرمۍ نه
دآسمان بڼه بدلیږي
دا دچا دوینو رنګ دی « دآسمان لمنې سرې دي»
دا دچا دزړه له اوره په وریځو کې لمبې دي

دتیاره ماښام په زړه کې
دسحر نښې ځلیږي
د سبا زرینې وړانګې
را خوریږي، را رسیږي
دجهان دا ضرورت دی
سره رڼا به پې خوریږي
دغه ښکلي مرغلرې شعر ندی انقلاب دی
دسبا له سره آسمانه را بېل شوی یو شهاب دی

سرې وریځې سیلاوونه
په درو کې را بهیږي
دا تیارې ځپلي غرونه
سرو موجونو کې ډوبیږي

تور رنگونه را تمبېږي
د ژورو په خوالوېږي
اې دسرو لمبو زمنو! گړندي شئ چې زړېږم
زه دتورو شپو اسیر یم لاس مې نیسئ چې ډوبېږم

یا به موږ یو یابه نه یو
دا جونگړه به رڼا شي
دا دشپې غارتگران به
ټولو خلکو ته رسوا شي
دا دغم توره دنیا به
ډوبه ډوبه په خندا شي
دهغه وخت نیک بختانو هېر مونشي دا جنگونه
ددې تورې شپې په زړه کې دلارویو سره ننگونه

پلخمري ۲ر۲ر۱۳۴۷

دآسمان بدل رنگ

بیا بدل دی په دې سیمه دآسمان رنگ
دتاریخ دغور ځنگونو دامکان رنگ
زموږ هیواد عبرتکده دټول عالم شو
ځناورو ته اوښتی دانسان رنگ

دا به څوک وي

نه په سینه کې مې څوک ساز کوي
شور کوي، مستي کوي، آواز کوي
مېړي مو نړۍ ته د دوستۍ پیــــام
لیکي زما په وینو د راستۍ پیــــام
ګواکې د انسان دآزادۍ پیـــام
ګوره دا به څوک وي ؟

کله چې تیارو کې زه بې ځانه شم
وډار شم له چانه بې ایمانه شـــم
ولګوي دی دفضیلت څـــــــراغ
رون کې زما رګونه دغیرت څراغ
تل دې وي ژوندی دادعزت څراغ
ګوره دا به څوک وي ؟

کله کله غواړم چې سر کښته کړم
خرشمه دچا او ځان په کښته کـــړم
دی بیا را بیدار شي او مستي کوي
ما را ګرزوي زبر د ستي کـــوي
نه دچا خر کېږي نه پستي کـوي
ګوره دا به څوک وي ؟

کابل ۱ر۳ر۱۳۴۳

يادونه او درمندونه

بيا په غنمو لوونه ګډ شول
بيا درمندوته ګېډۍ چلېږي
بيا نجونه راغلې دوړيو ټول ته
بيا دسره دوبې لمبې بلېږي
بيا هغه لو دی، هغه لرونه
يواځې لښته نه معلومېږي

يه لښتې لښتې ، دکليو حورې
داچې تنها يم څه دې يادېږم ؟
زه چې ګېډۍ ته لاس غځومه
ته راپه ياد شې نو بيا ژړېـــږم
نه لو کې خوند شته،نه په لاره کې
له ناچاريه يو څه خوځېږم
کله زنګېږم، کله ړنګېږم
کله درېږم ، کله غورځېږم
هر څه چې يمه ، هر څه چې کړمه
اې زما لښتې
تا يادومه

بيا درمندوته خانان راغلي
په لوو ګرزي زموږه ځار کړي
په مستو مستو اسونو راشي

چې بد گما ن شي ستریٰ شمار کړي
هغه زلمی بیا را پید شوی
چې په هر لوی او واړه ګوزار کړي
تر خپلو سپینو ستر ګو د لا ند ې
نجونو ته ګورې چې کومه ښکار کړي
مګر اې لښتې
هر څه چې یمه، هر څه چې کړمه
تا یادومه

ګرمي سوځلی زما پوستکی
له هر وېښته مې خولې بهیږي
لور مې پڅ شوی،لاس مې زخمي دی
سر مې چکر خوري، ملامې خوږیږي
نه مې همد رد شته، نه مې ملګری
نه مې څو ک نازي ، نه را جارېږي
ورځ خو لا ښه وي چې پیټي وړمه
توبه له شپې شه سخته تېرېږي
مګر ا ې لښتې
هر څه چې یمه، هر څه چې کړمه
تا یادومه

افسوس ا فسوس دی لارمې اوږده ده
د تا لید وته، ستا بوییدو ته
د ژ وند سیند ونه، دژ وند غمونه

مخ کې پراته دي در رسيدو ته
هر کښت چې رېبم، هربار چې وړمه
غوا يي چې با سم قلبه کوو ته
هر څه کړمه، هر څه چې يمه
اې زما لښتې تا يادومه !

بالا دوري- پلخمري ٦ر۴ر١٣۴٢

سیلاني بزګر

بې پروا راغی ساده بزګر دی
پښې یې چاودې ګرېوان شکېدلی
مخ یې شوکارې، شونډې یې وچې
لوږې اخیستی، ګرمي وهلی
سر ببر شوی، نوکان مات شوي
پایڅې شکېدلې، خیرو خوړلی
چاوېرولی، چا ځورولی
چاربړولی ، چا غولولی
ساده بزګر دی، دچا نوکر دی
جشن به ګوري
او بیا به درومي

کله په شا ځي ، کله په مخ ځي
کله را ستون شي، کله روان شي
کله موسکی شي، لېږ خندنی شي
کله ناڅاپه له خندې وران شي
ښار ته راغلی له لرې سیمو
هر شي ته ګوري ورته حیران شي
چاټېل وهلی، چاپرزولی
چا را شړلی، چا شرمولی
ساده بزګر دی، دچا نوکر دی
جشن به ګوري

او بیا به درومي

خلکو ته گوري ښه لبا سونه
تور پتلونونه ، سپین کمیسونه
په پښو بوټونه ، په تن کوټونه
سره یې مخونه ، سپین یې لاسونه
څوک له مېرمنو ، څوک له زمنو
جوړه جوړه ځي زلمي او جونه
د ده په زړه کې خوځي موجونه
تش ارمانونه ، وچ هوسونه
سا ده بزگر دی، د چا نوکر دی
جشن به گوري
او بیا به درومي

خدازده چې شپه به چېرې سبا کړي
خدازده چې نس به چېرې بسیا کړي
څوک پسې گرزي ، څوک یې پروا کړي
که خوار رنځور شي ، را پې ضرور شي
څوک یې دارو کړي، څوک یې دوا کړي
له غرو را غلی ځا له یې نشته
بې شپو نه وری دی تا له یې نشته
سا ده بزگر دی، دچا نوکر دی
جشن به گوري
او بیا به درومي

پلاریې مړ شوی دوطن جنګ کې
دی یتیم شوی، بیا دهقان شوی
اوس چې جشنونه دخپلواکۍ دي
چا ورته وېلي را روان شوی
په‌لري‌لارو ، په‌شپو او ورځو
ښار ته‌راغلی او ستومان شوی
بې پناه شوی، بې امان شوی
جېب یې خالي دی پښیمان شوی
ساده بزګر دی، دچا نوکر دی
جشن به‌ګوري
او بیا به‌درومي

کابل ۱ر۶ر۱۳۴۴

تا يا دومه

لا مې يا دېږي په دې بېد يا کې
وښان خواره شوو، کېږدۍ شوې پلنې
لا مې يادېږي په دې ورشو کې
ستا مرغلرې او ښکې ويرجنې

اوس را روان دي ساړه بادونه
دمني غېشې، ديخ پوځونه
باران ځپلي، سېلۍ وران کړي
دشگو پاسه زموږ پلونه
بيد يا بې ژونده، ژوندون بې خونده
يخنۍ لوټ کړي ددښت گلونه
ستاسي رغلو کې او به ډنډ شوې
نه يې ايرې شته، نه يې اورونه
زه وير ځپلی، غمو نتلی
يوائې نا ست يم تا يادومه

بر بنډ ې شوې د بوټو ځانگې
د ببوزلانو په ځېر رپېږي
په شنه آسمان کې تورې وريځې
په مارا گرزي ورو ورو ژړېږي
د لرې سيمو دغرونو ځوکې
په لړو پټې نه معلومېږي

مغرب په وینو دغروب سوردی
مشرق تیاره کې دغم ډوبیږي
چوپیا خوره ده په ټوله سیمه
نه څوک خوځیږي نه څوک ګړیږي
زه ویر ځپلی، غمو نتلی
یوائې ناست یم تا یادومه

د کاروان لارکې ابته ناست یم
ستاسي د کډو لاره څارمه
خوشې دې ګالم انتظارونه
څه وکم یاره، ځان غولومه
هسې د کډو په هیله هیله
وخت تېرومه، ځان هېرومه
په دغه چوپه سړه بېد یا کې
د مینې دروی ورو غږومه
زه ویر ځپلی، غمو نتلی
یوائې ناست یم تا یادومه

مګر اې ښکلې پوونده پیغلې
هرڅه چې شته وو خزان لوټ کړي
د باد څپېړو، د منې غبشو
د ژوندن ځلې په مخه وړي
خو زما په زړه کې لاپسې ځغلي
د ستا د مینې ابدي زړي

زه وير ځپلی ، غمو نتلی
يوا ځي نا ست يم ما يادومه

کا بل ۱۷ر۸ر۱۳۴۴

رائحه سارا ته ووزو

بيگا مې زړه ته وويل را ئحه سا را ته ووزو
و ېر ېږم چې را غلی پسر لی به ورو ستنی وي
رائحه له امانته عمره واخلو خپله برخه
په عمر څه باور چې هره سا به غوښتنی وي
ددې تږليو خونو په فريا د مې تسل نشي
سارا به څه خبر ېږي چې مجنون يې کورنی وي
باران ته به دبلو لمبو زړه کېږدو په پښو کې
په اوښکو نه تېېږي هغه اور چې لېونی وي
سپاره به کو په تا لندو گونگ سوي فريا دونه
په چوپه نه رغېږي هغه درد چې مر گنی وي

کا بل ۱۳ر۷ر ۱۳۵۵

يتيم

په ساړه باد کې د مني يخ ته
په لوبو بوخت، په منډو سر دی
گريوان شکېدلی، پښې يې چاودي
سترگې ليچنې، سر يې ببر دی
ښکلی ماشوم دی، تقدير يې شوم دی
په پردي وره کې بې پلاره ستر دی
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
يوه ته جنت دی، بل ته زندان دی

د باد څپېړو په مخ شين کړی
ټولو همځولو يو ځل وهلی
پوزه يې ماته، غوږ يې شوکارې
لاس وينې شوی، سر لگېدلی
چا پې خندلي، چا پې توکړي
يوه رانيولی، بل څملولی
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
يوه ته جنت دی، بل ته زندان دی

مور يې له غمه عقل بايللی

په پردي کار کې صورت خوړلی
ژوند یې تیاره دی، امید یې نشته
د لارې مل یې مرګي بیولی
یوازې پاتې اوږدو غمو ته
وړه یې مات شوی ، شبا ب یې تللی
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
یوه ته جنت دی، بل ته زندان دی

پلار یې مړ شوی اوږدو رنځو کې
په ساړه رغولي ، په تورو شپو کې
د په وېره او اند ښنو کې
د زوی له غمه په ژړېدو کې
بیا یې با یللي ټول ارمانونه
په څو ځګیرو و کې، په اوسپلو کې
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
یوه ته جنت دی، بل ته زندان دی

ور ځه ور درومه دزړګي سره
په پښو بر بنډ ه ، په سر ببره
انسان رنځور دی، اخته په چور دی
هیله ونکړې له دې بشره
په خپلو پښو شه ، په خوځېدو شه

همدا دې لار ده زما ځيګره
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
يوه ته جنت دی، بل ته زندان دی

ټول سره يو شئ، ټول سره يو شئ
که يتيمان ياست، که يسيران ياست
تقدير مو يو دی، دښمن مو يو دی
که اوښبانه ياست، که بزګران ياست
خښتې يې باسئ، لرګي يې سوځئ
که نوکران ياست، که چاکران ياست
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
يوه ته جنت دی، بل ته زندان دی !

پروان مېنه- کابل-۸ر۸ر۱۳۴۴

دمينې برخه

بوراسته شو دګلابو په اغزيـــــــــو
چې دعشق نازونه وړي دغه به ګالي
چاچې سر او مال قربان که له وطنه
پې دوزخ شول دوطن ښکلي ورغالي

د پکتیا غرونه

دا غرونه ، دا جګ غرونه، دا لوړ او دا رسا غرونه
دا د توریالیو د سنګرو د وفا غرونه
دغه تاو راتاو په ونو پټ دپکتیا غرونه
دا دیرغلګرو ماتوونکې بې همتا غرونه
دا د شجاعت او دمېړانې او رښتیا غرونه
دا دمېلمه پالو د ننګونو او سخا غرونه
دا داستقلال او آزادۍ او دبقا غرونه
دا دپکتیا غرونه
دا د پکتیا غرونه

دلته زموږ خلکو د دښمن ژامې ځپلې دي
دلته مېړنیو خپلې وینې بهولې دي
دلته شازلمیانو دزمرو لارې نیولې دي
دلته په فرنګ باندې موږ میندې ژړولې دي
دلته زموږ نیکونو زلزلې را پارولې دي
دلته دجنګې ا سونو تلې پریوتلې دي
دا دپکتیا غرونه
دا دپکتیا غرونه

دلته په کلو کلو پراته زموږ نیکونه وو
دلته د سرتېرو شازلمیانو سنګرونه وو

د غلته پښتو وه، پښتنو اله وه، ننگونـــه وو
دلته هد يرې ، دلته نغري، دلته دودونه وو
مينه وه، وروري وه، ملاتړ و ، غيرتونه وو
دلته له تېري سره ټکرې وې ، جنگونه وو
پيچ د هر کنډو يې تند رونه او مرگونه وو
دا دپکتيا غرونه
دا دپکتيا غرونه

اوس زموږ په برخه دزاړه نظام ظلمونـــه دي
لوږه، ناپوهي ده، بې وسي او مرضونـــه دي
توره تربگني ده او له ورور سره جنگونــه دي
جوړ راکې دسپين او تور اوهرنامه گوندونـه دي
کډې لېږدول دي ، سوځول دي او مرگونه دي
بې له کوم هدفه د اوږدو لارو مزلـــونه دي
يا په دروازه ديوه دني کې خدمتونــــــه دي
ځکه په شرمونو شرمېدلي زموږ غرونـــه دي
دا د پکتيا غرونه
دا دپکتيا غرونه

موږه ظالمانو څه بې ځايه ننگـولي يـــــو
موږ يې په وطن کې له خپل وروره جنگولي يو
موږ يې هر آفت، هرې بلاته ټېل وهـــــلي يو
وروسته له غرضه يې په شا باندې شړلي يـــو
بيا يې وږي کړي، بربنډ کړي او وژلي يـــــو

یا یې د سپېتا نې دروازو کې درولي یـــــــو
مور یې دنفاق او ځان ځانۍ په تار تړلي یو
مور یې دوطن دې جگو غرو ته شرمولي یـو
دا د پکتیا غرونه
دا دپکتیا غرونه

سپک کړل ظالمانو زمور سیمه او انســـــان
مور یې له رڼا تیې تیارې ته کــــــــړو روان
مور ځخه یې ورک که دمردۍ نوم او نشان
زمور له لاسه پرېوتلي ملـــونــــــه دزمان
ښکلې پکتیا ته یې را ننه که شیـــــــطان
موره یې بد نام کړو پر گنوته دا افغــــــان
را شي گوندې وخت بیا دننگونو یو زمان
هله به مور ورکړو خپل وطن ته امتحـــان
رسي زمور غرو ته اوس بادونه دجهـــان
دا د پکتیا غرونه
دا دپکتیا غرونه

را به سېلاوونه شي، برېښناوې به جل بلې شي
پورته به بادونه شي ، ژلۍ به تلې ولې شــــي
هیلې دغریبو او مظلومو به منـــــــــلې شي
دا غتې کیرې دخون خوارو به ځـــپلې شي
غوځ به شي سرونه او ډېرې وینې به تلــې شي
لوړه به رڼا شي ، ددې غرو څوکې به بلې شــي

دا دپکتیا غرو نه
دا دپکتیا غرو نه

څڼړیکې دغیرت به را پیدا شي په سرونو کې
جگه به ناره دانقلاب شي په په کامونـو کې
نوی زور به واخلي اتڼونه په ډولونــــــو کې
زموږه سړه وینه به توده شي په رگونــــو کې
مینه دانسان به راژوندۍ شي با ده زړونو کې
روح دآزادۍ به را دننه شي په غرونــــــو کې
دا دپکتیا غرو نه
دا دپکتیا غرو نه

کابل ۳ر۲ر ۱۳۴۹

جاپانۍ نجلۍ

په مخه راغله جاپانۍ جلۍ
سپینه هیلۍ نجلۍ
دودرېده مسته

ماسلام ورکه په خنداشوه نجلۍ
په کټه هاشوه نجلۍ
ماته شوه شاته

په تبسم یې راته وویل «کوني چیوا» [1]
«دوزو یورو شیکو» [2]
له خندي ورانه شوه

ما ورته وې په رب که پېږم نجلۍ
بدمرغه کېږم نجلۍ
په ځان پوهېږم

د پښو په څوکو شوه رهي هوسۍ
د جزیرو هیلۍ
زه شومه پاتي

دمخ په لمر يې وربېځې راغلې د غم
ستر ګې د رياب شوې دنم
له زړا ورانه شوه

ما ويل پوه شوم ليږ ستنه شه نجلۍ
اې زما ښکلې شهۍ
دې ويل «اي اي اي» [3]

توکيو ۲۰ر۸ر۱۹٦۳

(۱) شپه په خير
(۲) دمهربانۍ له مخې پام لرنه وکړئ
(۳) نه، نه، نه

د بس خا طره

را سره مل شوه په يوه بس کې
يوه مسته پېغله تر واورو سپينه
لاندې له ستر گو يې پټ څا رلم
را ته کتل يې په مينه مينه
زړه يې غوښتلې ما خبرې
دلرې سيمو څو مرغلرې
بس چې خالي شو نو را نيږدې شوه
په سوې سا يې وکړه پوښتنه
دکوم ځای گل يې، دکوم دطن يې
ځنگه را غلی تر دې وطنه ؟

وې مې څو شپې يم ستا سو وطن کې
يوه اونۍ وروسته بيا په پرواز يم
وزر مې سوځي ، قرار مې نشته
مر غه دلوړو و دغرونو با ز يم
زړه مې ور کا ږي دوطن غرونه
سر کش سيندونه ، بېباک چړونه

ورو په مسکا شوه ويل يې وايه
خوښې دې نشوې هنکا نگې نجونه
په هرقد م کې ، په هره لوښت کې
لکه گلونه ، شيندي عطرونه

ځنګه یې وایه پنهان رازونه
لا دې تړلي دزړګي ورونه ؟

ماوې افسوس دی ګلې چې نه یم
نه د سیلونو، نه دعشقونو
کله چې برخې وېشل کېدلې
ماته یې راکړل واړه غمونه
زه مبارزیم، زه .مجنون نه یم
دچا په زلفو کې زبون نه یم

۱۹۶۳ر۹ر۲۰

ملګروته

اې زما ملګرو دتوفان دسختو شپو
اې په دغو شپو کې لارښوونکو دڅپو
دغه څپې څه دي؟ دسبا دانقلاب څپې
دغه توفان څه دی؟ د اولس دپرګنو
دادزیار ایستونکو، دبزګرو، کاریګرو
دغه د سرکشو ، بت شکنو ککرو
دغه څپې څه دي د وطن دفکر لاره
دغه توفان څه دی روغ عمل دجنګېدو
کندو ګړنګونو کې د لارې د یستو
فن دبرېدو، هنرمندي درسېدو

دغه څپې څه دي ؟ دا دخلکو نهضتونه دي
چيغې دي ، نارې دي ، زولنې دي او بندونه دي
منډې دي، لوېدې دي، پرمختګ دی، سترې ماتې دي
شور دی دخنداوو يا داوښکو بارانونه دي
يا يوه خنداده دکامګارو دخنجر دنېښ
يا ديوه ولس د زړه سر کښنه فريادونه دي
کله دزاړه نظام دژوند وروستنۍ هڅې دي
کله دمات شوي قهرمان دزړه ټوپونه دي
خامخاراتلونکې دسرو وينو سېلاوونه دي
ديو داستبدا د سره دخلکو حسابونه دي
ځم به په دې لاره که مې تګ شي په لېمو
اې زما ملګرو دتوفان دسختو شپو
اې په دغو شپو کې لار ښوونکو دڅپو

څه دی ، توفان څه دی ؟ انقلاب د پرګنو
موږ به دڅپو مخه توفان ته سموو
موږ به خپل آسمان په سرو وريځو پوښوو
موږ به له آسمانه تندرونه اوروو
موږ به له غوصې نه ډک بادونه خوځوو
لاره دنجات به په توفان کې لټوو
ديو داستعمار او استبداد به اېلوو
وري به په رمه کې له لېوانو خلاصوو
ای دانقلاب جنګي ګاډۍ باندې سپرو
اې زما ملګرو دتوفان دسختو شپو

اې په دغو شپو کې لار ښوونکو د څپو

نن په نړۍ خور دی دلنین دبري لمر
شور دی دځنځیر دماتوونکي اکتوبر
اېشي په آمو کې دبزګر دلړمون وینه
سرې وړانګې خورېږي پاس په څوکو دخیبر
ځالو کې نور نه کېږي ټاټوبی د بازانو
سوځي الوتو ته دجنګي مارغه وزر
هر آواز چې وزي د زیار کښو له کوګله
نیسي له دښمنه دجګړې نوی سنګر
مه سپموئ خلکو له جګړې نه جنګي سر
ستاسو سره مل دی که بری دی که ظفر
تل دې وي ژوندی د زیار ایستونکو دغه لمر
تلین د انقلاب ، ځلانده ورځ د اکتوبر
اې په سرو لمبو کې استادانو د لامبو
اې زما ملګرو دتوفان د سسختو شپـــو
اې په دغو شپو کې لار ښوونکو د څپو

یو کئ خپل توفان د درست جهان له توفانو سره
یو کئ خپل سنګر له ویتنامیانو مېړنو سره
لوړه سره جنډه دآزادۍ کئ په زیار کښو کې
ګډه باندې مات کئ ځنځیرونه له کانګو سره
یو کاندئ آواز د انقلاب په ټوله وچه کې
سپینو او له زیړو او له تورو پرګنو سره

سيل د آزادئ شيه او يو شئ له سيلو سره
يوه کاندئ جبهه دکروندو له کارخانو سره
هره لويشت سنگر دی او چت غرونه له درو سره
ولړزوئ کلي او کورونه له ښارو ســـــره
اې جنگي لښکره دزيار کښو د اسرو
اې زما ملگرو د توفان د سختو شپـــــو
اې په دغو شپو کې لار ښوونکو د ځپـــو

کابل ۱۳ر۸ر۱۳۴۶

غر ونړېده

مړ شو قهرمان له خپلو تږيو ارمانو سره
ونړېده غر له خپلو پټو زلزلو سره ؛
دا سې زلزلې چې پلنبدی پرا خېدی نشوې
ځمکه بې احساسه وه د باندې راوتی نشوې
دپ وو ټول غوږونه دچا غوږ ته رسېدی نشوې
لرې وه دنیا لويي دنيا ته غځېدی نشوې
تنګه وه فضا پخپل محيط کې خوځېدی نشوې
بل ترې لاندې اور و تمبدی غلې کېدی نشوې
وې چاوده کوګل پخپل ضمير کې يې مستي وکړه
سر يې ترېنه وا خيست او سېلو زبردستي وکړه

ودرېد هغه زړه چې ستر يې هيلې ارمانونه وو
ستره يې دعوه وه بې پايانه يې مزلونه وو
مل يې له هر ټوپ سره دسرو وينو موجونه وو
مخ ته يې هر ګام سره کوهي وو ګړنګونه وو
تاو ترېنه دلو نړۍ دردونه عذابونه وو
کور يې درست جهان و، انسانان يې واړه ورونه وو
ټپ شو دوطن په تررږمو کې دخيبر څراغ
مات شو دتيا رې دير غملو دسحر څراغ

څو چې يو زلمی وي ستا په پلونو به پلونه ږدي
څو چې يو افغان وي ستا په قبر به ګلونه ږدي

پیغلي د شونډو ستا په شنا ختو سره لا لونـــه بږدي
موښي به مخونه ستا په پښو به اور بلونـــــــه بږدي
څو چې زمان درومي يو پر بل با ندې کلونـــه بږدي
ستا مجسمه بشپړوي ستا هیکلونـــــــــــه بږدي
اې په ار مان تلليه زموږ ستر او قهرمــــــان وروره
اې زموږ دعقل اوعقيدې او دايمــــــان وروره

ورونه به ژوندی کړي تا دتاله هـــــــد فو سره
ستا ساندې به وايي له پښو لوڅو بوټينو ســــــره
ستا له تني ورونو او ښښو او غوښو ســــــــــره
ډکه به دنيا کړي ستاله چيغو او نارو ســـــــره
جوړ به ځلاند ځلی کړي دتاله ارمانو ســــــره
وبه لړزوي هوارې، غرونه، له درو ســـــــره
اې دافغا نا نو دعزت او دغيرت زويـــــــــــه
اې ستره انسانه دبشر دکرامت زويـــــــــــه

مړه دې دي هغوی چې تې وهلی ځوروليوې
ته يې په قفس کې اچولی ، ربـــړ ولی وې
ته يې په گناه دعقيدې باندې شـــړلی وې
ته يې په حسرت کې خپل مرام ته ژړولی وې
ته يې په اورونو او ســـــــکروټو اړولی وې
تې داستبد اد داړه مارانو ته تــــــژړلی وې
ته يې قاتلانو او لېوانو ته سپـــــــارلی وې
ته يې بربادکړی، محو کړی ، اولوټلی وې

ته دې تل ژوندی يې ربز مربز دې ځنځې رونه کړل
پرې دې زولنې کړې ، دړې وړې دې بندونه کړل

دامې ستر ارمان دی چې زه هېڅ درته کوی نشم
ډېر دي پړاوونه تاته ځان در رسوی نشم
غرونه ، دريابونه ، آسمانونه ژړوی نشم
ستا د دښمنانو برجلونه نړوی نشم
سوځي مې هڅه وکې ستا دردونه هېروی نشم
ستا غمو مې ملا را ماته کړې ترې وتی نشم
جوړ به در ته قصر د شعرو کم ابدي به شي
لوی به شي ، ژوندی به شي ، سمبول د آزادي به شي

کابل

نوی آهنګ

غوږو کې مې شرنګېږي بیا نغمه دنوي چنګ
ته ګوره دا به څه وي ؟
یا مینه لېونۍ شوه
یا کتنه ځنګلنۍ شوه
را غلي مې په زړه کې ارمانونه په غورځنګ

رګو کې خوځېږي دجانان دحسن څرېکې
زما په وینو لیکې
پیغام دنوي ژوند
زه اخلمه ترې خوند
وړمه دیار دڅنګو خوځوي زما پالنګ

بیګا په مدرسه کې ملا وتاړه کتاب
را وایې خیست رباب
په بزم باندې سم شو
له رند سره محرم شو
زاړه یار په سر وړول دنوې مینې بنګ

رټلي اوسپلي مې اوس دیار په مخ لګېږي
صورت مې ټول رپېږي
څرخېږم له مستۍ
لاهو مې کړه بېړۍ

را رسي په بوسو کې دژوندون نوی آهنګ

کابل ۲۰ر۱۱ر۱۳۴۱

پښتون

زه يو آواره، يو سرګردان او يو پښتون يمه
زه دژوندانه دوير شپېلۍ دغمو يون يمه

يو ځلي سکندر زما هيواد تر پښو لاندې که
بل واري عربو بې کلتوره بې دطنه کړم
وروسته بيا چنګېز په ما دظلم لمبې بلې کړې
بل ځلي تيمور بې هديرې او بې کفنه کړم
زه هر جهانګير او هر وحشي يو ځل لېلی يم
زه هر بې وطنه خپل وطن کې ځورولی يم

څو ځله نيولی با چهانو هندوستان په ما
زه دهر جابر دهوس لار کې وژل شوی يم
څو واره له ډال او له خنجر او کمر بند سره
يا را نيول شوی يا په نورو پلورل شوی يم
ما چې چا ته تاج او سلطنت او واک ورکړی دی
زه بيا دهغه په لاس بندي يا شړل شوی يم
زما په ځيګر يښې زمانې لک پرهرونه دي
زما له خولې وتلي مليونونه فريادونه دي

زما په مټ عربو ملتونه لاندې کړيدي
زما په زور بابر پراخ ملکونه رانيولي دي
زما په يون محمود دسومنات بتکده ماته کړه

زما په تېغ ځوک مړه ، ځوک سلطنت ته رسېدلي دي
ما ته مګر توري لوږه ، تنده ، بدبختي راوړه
ډېر ځله مې یوې ګولۍ ډوډۍ پسې ژړلي دي
ځوک چې فتح شوې زه یې وره کې درولی یم
دا زما تقدیر دی زه تل وږی ګرزېدلی یم

نه نه زه غلط شومه ما ځوک لاندې کوی نشي
ما دچا قوت برباد وی او ځملوی نشي
ما په غلا میٔ کې له دې وروسته ځوک ساتی نشي
ما له خپلې لارې اړوی او ګرزوی نشي
ما ځوک په ګولیو او اورونو ما توی نشي
اوس ستر ملتونه ځوک خوړی او هضموی نشي
ما ځوک خښنوی، محو کوی ، او ورکوی نشي
زه اوس د پېړیو له خوبونو را ویښېږمه
لیږه دمه را که آزادۍ چې در رسېږمه

نور دچا لپاره ستر ښارونه ورانومه نه
وینې بهومه نه او چا ته څه ګټمه نه
یوه کونډه کومه نه او بل یتیمومه نه
دوست خپه کومه نه، دښمن خوشالومه نه
بیا دچا لپاره خپل بچي حلالومه نه
بې له خپلو خلکو تر چا سر قربانومه نه
ما ته غوږ کې نوي حوادثو څه ویلي دي
ما ددې استاد درسونه ټول په زړه منلي دي

زړه خو هغه زړه وي چې جذبه د آزادۍ لري
سر خو هغه سر وي چې هوا د سربازۍ لري
مڼې هغه مڼې چې توفیق د آبادۍ لري
زه هغه ملت یم چې ننګونه او مړدۍ لري
تندر او توفان لري ، برېښنا او ترږمۍ لري
لاره د نجات لري ، ما ښو لري بېړۍ لري
زه د توفانونو په زانګو کې روزل شوی یم
زه د زمانې سختو څپېړو ازمویـــلی یــــم

یو شئ سره یو شئ اې غریبو پښتنو ورونو
اې زما پښو لوڅو او ښبنو او غوبنو ورونو
اې زما بد مرغو، دربدرو ، لېونو ورونــو
اې زما د پرون دبې وسیو د ا سرو ورونو
اې زما دهیواد د سبا وون د عظمتو ورونو
اې دانقلاب دغورځنګونو د څپو ورونو
پاتي مو لا مخې ته درانه درانه مزلونه دي
غرونه دي، کوهي دي، بې حسابه ګړنګونه دي

کابل ۹ر۶ر۱۳۴۵

د بخت لوبه

دپښتون مانۍ په شخړو کې کېږدۍ شوې
د پنجاب تورې کېږدۍ سپینې مانۍ شوې
زه دې تورو تقدیرونو ته حیران یـــــــم
چې زموږ په لاس کې تورې ا تکړۍ شوې

دا پښتون

خدا یه څنگه دې ذ لیل که دا پښتـــــون
د تاریخ دافسا نو غــــــښتـــــــــلی یون
چې په تشو لا سو ځغا ست دتورو جنگ ته
تر ېنه تللی هغـــــه بـــــرم د پـــــرون

د وطن ښه

نن مې په کو گل کې تازه شوي مړه اورونه دي
سر یې رانه وړی یاغي شوي ا رما نونه دي
سم په استثما رد کا رگرا نو گوزا رونه دي
منلهي، تکل دی، له دښمن سره جنگونه دي
سره را ته ښکا رېږي په بها ر کې دچمن ښه
سره بیر غ ته ورته ده زموږه دوطن ښــــــــه
مست به شي بها ر اورارواان به سیلا وونه شي
ویښ به په درو کې دغضب ویده با دونه شي
وربځې به خورې شي او آزا د به تندرونه شي

جوړ به له خاټولو دبزګر دسر ګلـــــونه شي
دا وطن به خلاص شي له ظالمه ګلستان به شي
خود به ګلستان شي دکارګر او ددهقان به شي

اې ګرانه وطنه ستا نه جار زموږ سرونه شه
مړه دې دښمنان شه او قوي دې سنګرونه شه
لاس دزيا رايستونو نه دې لري دا بندونه شه
جګ دې دکارګرو نړيوالو مه سرونه شـــــه
ته ښکلی وطن شې دکارګرو د بـــــري وطن
ته انقلابي شې د بخدي او دهري وطـن

جار دې شم وطنه له دې مستو شا زلمو سره
بيا د قرباني شم دکارګر له نهضـــــــــتو سره

زه سپېلنی کېږم ستا له تورې او ننګـــو سره
مرمه په هوس دزيار ايستونکو له جنګو سره
نشته بله لاره بې له جنګه له دښمن ســــره
نشته وفا نشته بې له دې نه له وطن ســــره

کابل ۱ر۵ر۱۹۷۱

د سر قرباني

سم به نشي ځو يې مات نشي هډونـــه

دا ظلمونه، دا فتنې، دا گوزارونــــــــه
دا ټيټ شوی سر به جگ نشي دخلکو
څو ور نکړي قربانۍ کې خيل سرونـه

......

د مردۍ ننبه

دمر دا نو دمردۍ ننبه به څـــــــه وي
چې په خوله کې پرته قيضه دخـــــره وي
په ذ لت کې دمردا نو ژوند پيــــغور دی
چې له خلکو نه قربان شي څومره ننبه وي

....

د زيا ر ايستونکو لښکر

نوی زما ن راغی ما توي زاړه بتا ن
نشته دی اما ن
نشته دی اما ن

پا څېږئ زمنو درنځونو ، دغمونـــــــــو
پا څوئ با زا ن دخپل هيوا د له لوړو غرونو
ننه با سئ اور د سړې ځمکې په ر گو نــــو
دا وطن را ويښ کړئ دپېريو له خوبونـــــو

دی به شي سرلوړی دسیالیو دجهـــــان
خلک به ودان
خلک به ودان

موږه یو لښکر دزیار ایستونکو دپیغام
گواکې دوروری، برابری او دســلام
موږه عدالت غواړو په ځمکه کې تمام
موږه سرغندوی یو دکارگرو دنظـــام
هغسې نظام چې هستوي نوی انسان
وړ ددې دوران
وړ ددې دوران

موږه هم وطن لرو، هم سیمه، هم جهـــان
دغو کې مېشته دي زیار ایستونکې کارگران
موږ په هر قدم کې یو له دوی ســــره روان
داده زموږ لاره، زموږ لوری، زموږ شـــان

حکم دزمان
حکم دزمان

کابل ۲۲ر۷ر۱۳۵۱

پسر لی را روان دی

گورئ پسرلي ته را روان دی له مستۍ ســـره
راغی درنگونو او عطرونو له هستۍ ســـره
ځغلي پر کمرونو د گلانو له ځولۍ ســـره
لو بي له وریځو، اوآسمان ، اوله نړۍ ســـره
جگېږي له نسیمه دژوندون نوې سندرې شوې
تویېږي له بارانه الماسونه مرغلرې شـــوې

وربځو مر مري تا جونه کېښوده په غرونو کې
شنې زرغونې پلنه خپل لمن کړه په رغونو کې
زانګې امېلونه شوې د وریځو گرېوانونـــو کې
ویښې ترانې شوې د سیندونو په رگونو کې
جګ یې دشپنو له شپېلۍ نوي فریادونه کـړل
ویښ یې دبزگر په زړه کې نوي ارمانونه کړل

ستر گو دآسمان کې غلي غلي گردشونـــه دي
غېږ.ي دوریځ کې لا پراته سل تنـــــدرونه دي
نن سبا له خاورو راوتونکې سره گلـــونه دي
سم له پسرلي سره دنوي ژوند فکرونـــــه دي
جار دې شم وطنه له دې نویو شازلمـــــو سره
ته دې تل ژوندی یې له دې گڼو ولسو ســـــره

کابل ۲۲ر۲ر۱۳۴۴

د شهید ا تل په یا د

را ما تې بیا په غـرونو دوریځـــو قـــا فـــلې دي
خورې په سپینو وریځو کې دلمر ژېړې شـغلې دي
په شنه آسما ن کې رغړې په ما لوچو کې لمبې دي
په ځمکه او آ سما ن کې درنګونو هنګـــــا مې دي
چې ته یې لېونی وې هغه ورځې هغـــــه شپې دي
خوزه یې ستا په ویر کې پـــــه ژړا وو تېر ومــــــه

سازونه دسیندونو دغم سا ندې دي خـــــپرېږي
باران دغمو او ښکې دي په ژوند با ندې اورېږي
بر ېښنا د غضب توره ده خوارا نو ته ځلیـــــــږي
رنګینې ترانې چې زما له زړه نه را جګېـــــږي
سازونه د دردونو دي له ما ســـــره ژړېـــږي
هر دم چې تا د ستر ګو په لیمو کې ګرزومــــــه

ته لاړې زه دې پرېښووم اوږدو اوږدو غموتـــــــه
دسوړ ژوندون بې خونده او بې رنګه ورځو شپوته
غمجنو، دردېدلـو، نا کراره اند ېښنـــو تـــــه
دا غونوتــه، آ فا تـو، اوسېلیـو ، او رنځـو تــه
بې درده حوادثو ته ، توفا ن ته، غرقېــــد و تــــه
یوا ځي به دا لا ره وا یـــه څنـــګه یــرې کومــه

دزړه په وینو نیال شوې ما وې رابه وړې گلونه
خوا ره به کړې په باغ کې د ځوانۍ ښکلي رنگونه
بیا ستر به شې، اوچت به شې، خپاره به کړې ښا خونه
ترسیورې به دې پټ شي لمر وهلي خوندې ورونه
خو وای چې بې تعبیره شول زما خوا ږه خوبونه
برباد شوې زما هیلې ، جوړ به نشم له دې غمه

چې سورکم ستا په ویر کې د ماتم سوي سازونه
سپاره کمه په گوتو د غمونو شهبازونه
را رسي مې غوږ ته ستا له خاورو آوازونه
« ملگریه مخ په وړاندې، گړندي کړه گدازونه
در وا خله زما له خاورو غلي شوي پروازونه
زه خاورو کې هم هغه سپاهي یمه چې ومه »

هر پل چې زه په مینه د وطن کې جگومه
هر شعر او ترانه چې خپلو خلکو ته لیکمه
هر شور د آزادۍ چې په اولس کې خپرومه
هر بند او زولنه چې له لاسونو ماتومه
یا ستړی شم له جنگه چېرې دمه جوړومه
ده خیال کې رن سره یې په هر دم دې یادومه

کابل ۱۱ر۲ر۱۳۵۷

پا څېړه وطنه

را ووړ انقلاب خلکو ته زېری د بـــــري
ختمه شوه وطن کې تل لپاره بربـــــري
رپي په آسما ن کې سور بیر غ دجمهوري
ودرېږه، په پښو شه، درنه جا رشه زر ختنه
پاڅېړه وطنه
پا څېړه وطنه

را غله ستا در شل ته دتا ریخ انقلا بو نـــــــــه
بند په بند متېږي ستا دمتو ځنځیرو نـــــــــه
نیسي انقلاب لا نوي نوي سنگرو نـــــــــه
ستا په پا که خا وره د بریو ر ڼا پلنـــــــــه
پا څېړه وطنه
پا څېړه وطنه

ته که اوس پا نه څې بیا به چېرې پا څېدی نـشې
چېرې که را پا څې بیا به ځا ي ته رسېدی نشې
دې تورې تیا رې نه بیا دبا ندې را وتی نـــشې
زه دې قربا ني شم را اوچت شه زما تنـــــه
پا څېړه وطنه
پا څېړه وطنه

ډېره دې اوږده شوه زمانـــه دوید ېد و

سر دې را اوچت کړه د کلونو له خـــــوبو
خوب چه ډېر ژور شي ترېنه جوړه شي مرگو
زړه مې ويلي شوی اوس تويېږي زما ينــــــه
پا څېږه وطنه
پا څېږه وطنه

پا څه چې آزاد شي ورمېږونه له سجــــدو
ولوېږي لښتی دغلامانو له غـــــــــوړو
لري شي سپکيا دلعنتونو له ســــــــــړو
پلنه که په لوڅو ددې غرو باندې لمنـــــه
پا څېږه وطنه
پا څېږه وطنه

سوله، آزادي، او عدالت زموږ شعار
کار او آبادي او پر مختګ زموږه لار
ستا را لتېده زموږ دنسل افتخار
مخ ته دې راغلي اوس پر يکړونې ازموينه
پا څېږه وطنه
پا څېږه وطنه

کابل ۲۷ر۴ر۱۳۵۲

اې دنوي عصر باده

اې د نوي عصر باده، را چلېږه را چلېږه
اې دژوند ځلانده لمره، را ځلېږه را ځلېږه

په دې وچو شاړو ځمکو
را اوچت تازه کلا ن کـه
له دې لوڅو وچو غرونـو
را اوچت ویده بازان که
ګړندی شه او چتېـــږه
اې دنوي عصر باده، را چلېږه را چلېـــږه
اې دژوند ځلانده لمره، را ځلېږه راځلېږه

ددې خاورې هره لوښتـــه
هم فردوس دی، هم جنت دی
هر یو بوټی، هره تیـــږه
همدولت دی، هم قـوت دی
خوب دې بسدی، را لټېـــږه
اې دنوي عصر باده ، را چلېږه راچلېـــږه
اې دژوندځلانده لمره، راځلېږه را ځلېږه

اې پښتونه ، اې ازبکه
اې دغرو هزاره ګانـو
دافغان لویه تېـــره

له ترکمنه تر تاجکـــــه
در واري شمه یو کېږه
اې دنوي عصر باده، را چلېږه را چلېـــــږه
اې دژوند ځلانده لمره ، را ځلېږه راځلېږه

دخوښۍ سندرې سر کړئ
کارگرانو، بزگرا نـــــــو
سره یو شئ سره یـــــوشئ
دبدلون پیغمبرا نـــــــــو
که مې وروريې را رسېـــږه
اې دنوي عصر باده را چلېږه راچلېـــــــږه
اې دژوند ځلانده لمره، را ځلېږه راځلېږه

کا بل ۲۰ر۵ر۱۳۴۳

رښتینې مینه

مینه څه ده؟ تر وطنه جا ر یـــــــــــد ل دي
په سرونو داورونو چلـــــــــــــــول دي
سل کرته په دې لار کې پر یوتـــــــــل دي
پر مختګ دی، خوځېدل دي، رسېدل دي

دا وطن

دا وطن، ودا ن وطن
دا دلوی افغا ن وطن
دا په موږه گرا ن وطن
خاوره دغیرت ده زلزلې لري توفا ن لري
غرونو کې با زا ن لري

شور یې په سیندونو کې
تاو په لویو غرونـــو کې
مینه یې په زړونـــــو کې
خېژي له سینې دهر افغا نه ولولې لري
بلندي لمبې لـــــري

او سي افغا نا ن پکــې
نسل قهرما ن پـــکې
و اړه سربا زا ن پکې
څا ري یې دغرو اوچت سرونه له آ سما ن سره
ننګ او له ایما ن ســـــــــره

بادلري ، برېښنالـــري
شورلري ، غوغا لري
ژوندلري، بقا لـــري
هره لوېشته خاوره يې كعبه ده افغانا نو ته
دې نويو ځوانا نوتـــــــــه

۱۳۴۳ر۵ر۲۶

د شهباز سرود

دماکسیم گورکي اثر

گورکي ددې حماسې د هستولو لپاره له یوه فلکلوري روایت څخه کار اخیستی او دغه مسجع رزمي تلپاتي نثر یې دهغه وخت دروسیې انقلابي نسل ته وړاندي کړ . ما دپښتو شعر دزرمي خصلت او حماسي کرکتر د آسانتیا وو او تصویري غنا په مرسته په شپږ. کرښیز حماسي نظم وژباړه او دهغه له صحت او رسندویي څخه راضي یم .
څه چې ما دشعر دبڼې او منځ پانګې د سلامتیا درعایت لپاره د گورکي پر متن زیات کړي دي په لینديو کې مې نیولي تر څو داصلي متن او ترجمې ترمنځ د تطبیق او مقایسې په مهال ستونځه را منځ ته نشي.

د بدبویي او نمجنې درې خوا کې
و یده شوي و یو مار دلمر شغلو ته
هلته کته څپې ځغاستې پر کمرونو
پاس له غرونو خوړ راوتی و بېلوته
تر ځګونو لاندې پټ په منډو منډو
تویېده په شور دبحر شنو څپو ته

پاس په لوړ آسمان کې لمر په ځلېدو و
غرنو گرم او سېلي لېږل فضا ته
د درې په تاو راتاو کې دخوړ چیغو
غبرا وه دغوسې ساز دبحر خوا ته
سرکش خوړ په شور او زور کې رغړولې
په بستر کې لويې تيږې منتها ته

دزورې درې خوا ته له آسما نه
را گوزار شو په ډبرو يو شهباز
ښی وزر يې مات ، په مخيې خورې وينې
لکه ولگي په جنگ کې هوا باز
کته، ډېر کته، دشنې درې له منځه
رسېد ه را دځگن را ده آواز

قهرجن ځپانده سين دغرو له منځه
ننوتی په کوگل د سمندرو
هره پوله د ځپو به چې راتلله
د ساحل له لوړو غرو سره يې سر و
زخمي باز لکه سپايي وروسته له ماتي
غوړولی پر کمرونو خپل وزر و

لکه او سپنه چه سره شي، تودو پرښو
پښې وسوې دمات شوي زلمي باز
په وزرو کې يې دغچ لمبه پيدا شوه

له غوسې نه يې اوچت که يو آواز
چې کاته يې دقوت مخه يې نشي
ده وزرو کې پې مات شوی دی پرواز

د فضا زوی چې نا مېند له الوتو شو
په حسرت يې يو ځل وکتل آسمان ته
زړه يې ډېر غوښتل چې يو ځلې بيا جګ شي
ځان غور ځار کړي نا پايا و نيلي جهان ته
مګر دا يوا ځي هيله وه، يوه هيله
يوه اسره دتوانېدو يوه ناتوان ته

وزر تاتی باز چې وخوځېد په تيږو
مار له وېرې نه رالري شو کنار شو
مګر پوه شو ژر چې عمر يې ډېر لنډ دی
ور نيږدې شو، ورته ودرېد، په وينا شو
څه در شوي؟ نه چې مرې بېچاره باز ه؟
هو! زه مرمه، راته ښکاري دا مې وار شو

ما په وياړ او آزادۍ کې ژوندون تېر که
له دښمن سره ببېا که جنګېد مه
بخت مې وليد له آسمان سره آشنا شوم
ته ليدا ی نشې هغه تر وروستي دمه
اې دخاورو بنديوانه، اې غريبه!
اې بد مرغه اې محرومه له عالمه!

آسمان څه دی؟ خالي خونه، تش ماحول
دا ځای ګرم دی، نمجن دی، زه او سېږم
مار دا وویل شهباز ته خو په زړه کې
په خندا شو او ډاډه شو چې پوهېږم :
ښویېدن په ځمکه څه ، الوتل څه دي
عاقبت را ته معلوم دی نه غولېږم

عاقبت به واړه شي دخاورو خاوره
دغه واړه به په ځمکه کې ویدېږي
زړور شهباز ناڅا په ټپان وخوړ
ولاړېږي شا او خوا یې نظر لوېږي
هلته ګورې چې دتور تنګي د ننه
له یوه کاڼي نه څڅوبې را بهېږي

هوا د په وه، بد بویه ، زهر جنه
شهباز چیغې کړې په ټول قوت له درده
کاشکې والوزم یو ځلي بیا آسمان ته
کسات وا خلم دخپل زخم له نامرده
خصم کېکاږم دخپل ټټر په وینو
ما در جار کړې اې لذ ته د نبرده

مار په فکر کې ډوب لاړ ویل یې ښایي
د آسمان ژوند به تر ځمکې ښایسته وي
ور نیږدې شو آزاد باز تې هسې ووې

که دې زړه چېرې پرواز پورې بسته وي
د ژورې درې څنډې ته نېږدې شه
ښايي وي چې په وزرو کې دې ځه شته وي

ځان غورځار که چې آزاد دې شي وزرونه
تا کړي پورته يو ځل بيا نيلي آسمان ته
يوه شېبه په خپل عالم کې ژوندون وکړې
تا اوچت کړي دخيالونو خپل جهان ته
په لړزه شو باز مغرور آوازيې ويوست
په نمجنو تيږو وښويېده پاڼ ته

د پاڼ خواته يې وزرونه سره خلاص کړل
يوه ژوره سايې راښکوده سينې ته
ستر ګې وځلېدې، ځان يې راګوزار که
لکه تيږه رغړېده ښکته درې ته
ښې وشکېدې ، وزرې يې شوې ماتې
لاندي ولودوېد دسېلاب خونړۍ خولې ته

سين يې پرې ميځلې ويني بيا يې يو ووړ
د ځګونو په کفن کې سمنـــــــدر ته
د درياب څپو دغم په انګـــــازو کې
غږولې دغم ساندې لرو بر تـــــــه
د اوبو برجونه اوښت يو پر بلـــــــه
د شهباز نښه رانغله بيا نظـــــــر ته

مار په پروتې په اوږده فکر کې ډوب شو
دشهباز په مرګ، په مینه د آسمــــان
بیا یې هسک نیلي ته واړولې سترګې
(چې همېش په کې نظر وي سرګردان)
آخر څه لیدل دي مړه شهباز په دې کې
ددې بې پوښه فضا په بېکــــران ؟

هم جنسان دده په څه وروسته له مـــرګه
غولوي روح وآسمان ن ته په پـــرواز
ځه شیٔ ګورې دوی هلې، ماهم کوی شوی
چې ځان پوه کمه ددې مینې پــــه راز
کم اوډېر آسمان ته زه هم الوتی شـــم
دا یې ووې یوڅه والـــوت(لکه باز)

ځان یې تاو که بیا ګوزار شو پاس هوا ته
دپېټارې غوندې وځلېد په لمـــر کې
خزنده کله پیدا دی الوتـــــه
لا یېخوا یې دغه فکر نه وســـر کې
ښکته ولوېده په تیږو خو مړ نه شـــو
په خندا شو له خپل ځان سره کمــر کې

وې : آسما ن ته دپروا ز جذ به دغــه ده ؟
خندنيو الوتونکو، په لوېـــــد و کې !
خاورې نه ده پېژند ل يې پکې تنګ دي
لوړ آسما ن ته هڅه کړي په الوتــــو کې
په سره دښته دآسما نکې ژوندون غواړي
خالي ځاي دی بس رڼا په خوربدو کې

ليکن هلته دخوړلو غذا نشتـــــــــــه
نه ژوندي تن ته تاټوبی د تـــــــــکيې
نو دا کبر څه ، رټل دڅه لپـــــــــــا ره
پټوي پې د وحشي هوس لــــــــــمبې
چې خپل عجز دژوندون په کار کې پټ کړي
خندني مرغا ن لري هسي اســــــــرې

نور نو زه ورته وښيار يم... نه غولېـــــــږم
زه خبر يم ... ما ليد لی دی آسمـــــــا ن...
هلته والوتم، ور جګ شومه په خپلــــــــه
را لوېد ه مې هم ده ځان کړل امتحــــا ن
مګر ما ت نشوم (ژوندی تربنه بهر شـــوم)
لا مې ټينګ شو پخپل ځا ن با ندې ايمـــا ن

په هغو چې دغه خاوره گرانه نــه ده
پرېږده و کړي له موهوم سره ژونـــدون
ما پيدا که حقيقت ، زړه بـه کې نړدم
هيځ هېڅکله د مرغانو په لمســـــون
زه له خاورو نه پيدا ، په خاورو پايم
مار چکۍ شو په يوه تيږه په ويـــاړون

ځلېده د نور ځپو لا نـــــدې دريا ب
موج ټکرې لگولې له ســـــا حله
دځپو په هيبتنا که غورېــــــدو کې
دزړور مارغه ستاينه غږېــــدله
دځپو له گوزارونو لړزېـــــد لې
دساحل ځوړندې تيږې تر کوگله

رېږدېده آسمان د تالنـدې لــه زوره
غږاوه يې دجنگي مارغــــه ســرود
د زړورو لېونتوب او جنون ستـــا يـو
د زړورو لېونتوب د ژونـــــدون دود
اې زړور شهبازه وينې دې شوې تويې
مگر را به شي يوه ورځ چې دغه رود...

...دا د ستا د گرمو وينو رود ياغي شي
او رڼا نه تياره لار شي د ژونــدون
او په ډېرو زړورو زړو کې وېښ کړي

درنړا او آزادۍ دمينې يـــــــــون
(سر چې کته حا دڅې ته شي سر نه دی)
(مقدس غرور به تل لري جنــــون)

ته خو مړ شوې مګر يا د دې ابدي شـــو
د زړورو په ستاينو ســــــــــرودو کې
لکه يون د آزادۍ او نور پر لـــــــورې
يا ژوندی مثال(په چاره دننګـــــو کې)
د زړورو لېونتوب او جنون ستا يـــــــو !
(يا د ګارونه دې ژوندي وي تل په زړو کې)

کابل............

د هسک پر پلاز

که عاشق د آسمانونې هوا باز شـــــــه
له خوب وړې خاورې پورته شه پروازشه
د ټپوس په تقليد مه کېنه په مــــــــړزګه
په آسمان دې پلاز وتړه شهباز شـــــه

شهبازي کوڅرې
سسته مځکه دمرچې دباور نـــــه ده
ځاله مه ږده دمېړانو، په تلکــــــــــه
که درکېږي د همت وزر آزاد کـــــه
څوک ختای شي بې کوڅروتر فلکـه

اې د شپې لا روېو

توره شپه روانه ده او رېږي بارانونه
تالنده غورېږي، برېښنا کاندي غاښ چیچونه
سوړ باد لکه وږی لېوه،
ورېځې لکه ترهنده رمه ځغلي په غرونه.
باد په زړو دړو غړوي دچیغو ډول،
ونو لېونۍ نڅا سر کړې ده، څرخېږي.
ښکاري دبرېښنا پړقوته:
بوټي لکه ستړي چرګان،
ښکته پورته اچوي وزرونه او ستمېږي.
کوکې د سېلاو، تیاره دمرګ دورېځو،
شور د باد، شرنګی او شرهار د بارانونو،
ګړز او ګړوز دوچو څانګو،
سام دغرونو،
ازموېې زغما دپولادي او زړورو زړونو.

اې زموږ پر سر باندې چاپېره توره هسکه!
څومره چې پر تا باندې پوره وي هومره وس که
وچرموړه غرونه توفاني یې که،
ولمسوه ورېځې ارماني یې که،
زما وطن دپېښنو قهرمان دی، قهرمان ښه دی
زتا ځاله تاتوبی د توفان دی، دتوفان ښه دی.

اې دشپې لارویو ! تاسي اورئ دغه چيغي،
دا دتوفان کریغي ؟
ولې ورته ګورئ په سره سينه چې يوسي
دا بې ژبې پسونه په تياره کې سيلاوونه،
پريوزي په رمه دقهر او کرکې لعنتونه ؟

کابل ۱۵ر۴ر ۱۳۵۲

تاریخ

څه دی ؟ تاريخ څه دی ؟
يو بهانده نندارتون دی !
کله توره شپه ، کله روښانه سباوون دی
کله په پرون کې دسبا مخکينی يون دی
کله دسبا په شونډو ټاپی دپرون دی
کله دفرهاد په زړه کې ټپ دبيستون دی
کله دليلا په انځور سيوری د مجنون دی
کله په يوه څاڅکي کې دننه يو بدلون دی
کله په نړۍ را چاپېر شوی شوا خون دی
بې له کوم ابهامه دمهال جبري قانون دی
ګوا کې په زمان کې دانسان حتمي بدلون دی

کابل ګذرګاه ۲ر۸ر۱۳۴۰

د پښتو ژبې او ادب پیاوړي پالونکي محمد دین ژواک د هجري شمسي ۱۳۵۴ کال په ژمي کې سلیمان لایق ته دلاندي استول شوي شعر پر سر باندې ولیکل:

«دا شعر دافغان اولس انقلابي شاعر رفیق لایق ته ویل شوی دی.

ژواک

۲۰ر۱۱ر۱۳۵۴»

شاعره !

شاعره خوله دې جار شم، دژبې اور که خــور
نغری سوړ شوی گوره، دمینې شور که نـــور
هله دې مړو زړونو کې، دعشق سر کشه لمبه
بله کړه، بله یې کړه !دا په تا پوردی پـــــور

ستا تر گرمي واري شم، دغه گرمي خوره که
ستا دسینې په تل کې، یوه نړۍ اور ستـــه اور
ته دمستیو دریاب ، دتوفا نونو زانگـــــو
ستا په ژور نظر کې ، دهیلو کورشته کــــور

نهیلې هیلې ته لار ، دویشېدو و ښیـــــــــه
دې ماتو خولو ته هنر، دغږېدو و ښیـــــــه
ډېوه دمینې شوه مړه، په کور تیاره خوره شوه
سپږغو دمینې ته چم، دخورېدو و ښیــــــــه

تا به په زغرده ویل:«ژوند کې ګداز دې وي
ولس لره لاره دې وي،انجام آغـــــاز دې وي
ننګ او غیرت دې وي، یاد ګار دتورو دې وي
ژوندي ملت لره ، دغه اعجـــاز دې وي »

ستا سره خواله ضرور ،ستا سره چـــاره شته
ته خو نظر نظر یې، مله خو دې یاره شـــــته
د ولس باور دې مل دی، دځوان ویسا په تـــا
ستا دمغزو په ولو کې ، هدف ته لاره شتـــه

ستا تر قلم لو ګی شه ، دا دهنرتاجــــــران
ستا تر نظر قرباني،دا سوداګر شاعـــــران
ته په پېچلیو لارو، دشو ګیرونو ویانـــــد
تا نه رڼا اخلي ،دتیـــــارو لارو روان

دجار قلم را اخله ، مینه توده کړه تــــوده
رګونه سست ښکاري، هڅه سړه ده سړه
دغه دمینې کور ګی، درنه بې مینې نشـــي
دمړو رګو په تل کې، تونده لمبه شه لمبه

ژواک صاحب ته ځوابي شعر

گوره شاعره

گوره شاعره، تا ستا یلی یمه
زه دستا یلو نه یم
دیا دولو نه یم.

زه یو اسیر یم، اسیر
د تدبیرونو اسیر
دځنځیرونو اسیر،
زوړ بندیوان په نوې بڼه غاښ چیچونه کوي
موږ ته گواښونه کوي
په تیاره شپه کې په لارویو یرغلونه کوي
زه ورته گورم.
زه ورته گورم، رڼې سترگې مې سیلونه کوي
لاس مې تړلي،
خوله مې بنده،
یو بې دمې شاعر،
یو دزړو منسوخو شویو قدرتونو اسیر
دځنځیرونو اسیر
او دخپلو ملونو اسیر.

ما دلایق یه نوم کې ،
ددې سر کشې نامنونکې ککرۍ لپاره،
دټول جهان له رنګنیو څو ګلونه جوړ کړه،
په دې ګلونو کې مې خپله خود خواهي ونغښته،
له دې ترکیبه مې یو څو تاوده شعرونه جوړ کړه
په ځان عاشق شوم
دغه ځان ته مې عرشونه جوړ کړه
غلط مین شوم
خپلو پښو ته مې دامونه جوړ کړه،
نوزه لا پخوا یم ښویېدلی
ښویوې مې ولې ؟
داشرموې مې ولې ؟

زه که شاعر یم ، که ساحریم
داورونو نه یم
ماتش کاغذ کې داورونو سنګرونه جوړ کړه،
ماله شعرونو او حرفونونه پوځونه جوړ کړه،
په ترانو کې مې مزدور ته جنتونه جوړ کړه ،
خولا تراور لاندې مرچل ته روان شوی نه یم
څاڅکی یم، څاڅکی
توفان شوی نه یم !
زه لا دخلکو په ننګو کې قربان شوی نه یم !!!

زه غواړم ټولو ته ځان لوڅ کړم او په خلاصه ژبه
دزیار ا یستونکو مخکې
له خپله ځانه سره جنګ و کړم،
له ځانه ووزم او په خلکو باندې ننګ و کړم ،
بیخي آزا د شم ، آزاد
دا سي آزا د شم ، چې په کشلې توره
د کبر جن شعر په عرش باندې غور ځنګ و کړم ،
نو ستنوې مې و لې
او زما له ساړه رغلي نه ولي ولي
دزر دشت اور غواړې
رسوا کوې مې ولې
او دا شرموې مې ولې ؟

که زه مضبوط شومه،
تکیه شوم
او جلا نشوم ،
په توفانونو کې لار ورکی او خطا نشوم،
دلوی ارمان لپاره
دسره انسان لپا ره
په تیریدونکو سړو شپو کې وار خطا نشوم،
او دزیا را یستونکو له سنګره را په شا نشوم
بیا به دپرخي څاڅکی نه یمه توفا ن به یم
نوی جها ن به یم

که توفان نشوم، جهان نشوم
یوه قطره خوبه شم
د اوږده فصل دانسا ن یوه نقطه خو به شم
یوه ا سره خوبه شم
دسختو لارو د کاروان یوه نغمه خوبه شم
دجنګیالیو یوه ناره خو به شم
له خپله ځانه خوبه ووزم ، وارسته خوبه شم ؟
ځکه دې څا څکی شم !
څاڅکی دې شم، شم دې
خو څا څکی دتوفان دې شم !!
له لوی دریاب سره به یو شم او روان به شم
جز د جهان به شم
دخلکو لار کې به منظور شم او قربا ن به شم
خو لا تر اوسه پورې
زه یو ا سیر یم ، ا سیر
دتدبیرو نو اسیر
د ځنځیرو نو اسیر !!!

کابل ۲۹ر۱۱ر۱۳۵۴

د محبوب شاه سنګر ډالۍ شوی شعر

او ر ژبي شاعر ملګري لايق ته:

زړه ته تر هر چا را نيږدې شاعره
يه دسپېڅلې عقيدې شاعره
زه درته څو دزړه خبرې لرم
سرې، تودې ،خوږې، ترخې شاعره

ته خو شاعر يې دغمونو شاعر
دبېوزلانو د رنځونو شاعر
دزيار ايستونکود رېړونو شاعر
د کړيکو، چيغو، فريادونو شاعر

ته د هوډونو او ننګونو شاعر
زموږ دشخړو او رزمونو شاعر
ته د تاريخ دترخو ما تو ګواه
ته دبرمونو پرتمونو شا عر

زه او ته دواړه ببد ياني بو تې يو
اغزي پرست يو ، ګلپرست نه يو
موږ له هر څلي نه بت نه جوړوو
موږ بت شکن يو، بت پرست نه يو

ته د بېد یا په ساړه زړه کې کرې
د راروان ژوندون تاوده تخمونه
زه هم دې شاړو ته او به سیخوم
چې زرغونه شي ستا دلاس ګلونه

آ خر به و خوځي ویده بادونه
په بدمستۍ په وطن باندې
آ خربه و سپړي بېوزلې غوټۍ
سور لمر به خور شي په چمن باندې

لاره اوږده ده ، کږلېچونه لري
خو ته په منلو کې ستو مان نه یې
پښې دې یووړې د سارا ډبرو
خوته په مخ ځې پښېمان نه یې

واوره زما دا پښتني خبره
شاعره ځو به ، خو په مخ به ځو
که په لېمو او په خا پوړو تګ شي
ځان به منزل ته خا مخا رسوو

ته چې لوی غم لرې ، لوی زغم لرې
د لویې لارې تګ لوی زغم غواړي
تا دا کچني غمونه ، نه غموي
ستا پهلوان زړ ګی، لوی غم غواړي

ته چې دوینو په لړلې لار ځې
له خپل هدف څخه مخ نه تاوه وې
د قربانۍ په وخت کې جګې جګې
دا په تا پوردی مابه نه هېروې !

جلال آباد ۵ر۶ر۱۳۵۶

دادب او سیاست دډګرخوارږه ملګري محبوب شاه سنګر ته ځوابي شعر :

محبوب سنګر ته

بیا دختیځ دنندارو له لورې،
دلوړو څوکو د سرو شویو کنا رو له لورې،
دجنګیالو له لورې،
زموږ د خلکو له سنګره آوازونه راځي
سره دریا بونه راځي.
ما لا پخواوې: دمړه شوي تناره له ایرو
او دپلرو له سرو شویو رغلو،
دیوې ژوندۍ سپرغۍ له لورې
دعشق دتبې په شان،
نویو رغلو ته پیغامونه راځي

او د بلبلو لپاره
نوي بڼې ته داورونو دریا بونه راځي.

ما لا پخوا وې چې زموږ مور به
نوي زمن وروزي
دوی به د ګلو پر ځای
د نازولو پر ځای
لمرو وهلي سپاندې
او د غرو رغونو د وحشي بوټو چمن وروزي .

ما لا پخوا وې چې په تورو شپو به
او د تیا رې په غلو به،
په ورکو لارو، سړو د ښتو،
ویدو شویو غرو به:
روڼ او آزاد او طلایي لمر یرغلونه وکړي ،
وطن به ونا څي تا ریخ به یې سیلونه وکړي .

ما لا پخوا وې: دا لوېدلي کسا ن
دا ګرېوان څیري، ببر شري، خوړل شوي کسا ن
دا درنځونو زمن،
د مرضونو زمن،
دا د باجونو، بېګارونو، تاوانونو زمن
دغه دلوږي، سپکاوي او کړاوونو زمن
دا دغمونو زمن .

دا به ژوندي شي ،
دا به وخاندي او ښاد به شي،
دابه راويښ شي، دا به پا څي او آزاد به شي .

دغرو له شانه طلايي تارونه
په تورو وربځو او په څوکو باندې
دراختونکې لمر شغلې خوروي ،
په تورو تالو، سرو پر ښو باندې
سرې پلوشې خوروي ،
ځکه د تا سي شاعر
د اور د خدای مخې ته
د هر کلي لپاره
اورغور ځوونکې ترانې خوروي !

کابل ۲۰ ر ٦ ر ۱۳۵٦

د اکتوبر د انقلاب د شپېتم تلین په هر کلي کې

سپېدو ته

سپېدو ، سپېدو، سپېدو !
په تیارو غرو کې د رڼا د خورید و سېدو
په وطنپال زړه کې درزم او حماسو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

یه د غمجنې شپې برستنه کې ویدو سپېدو
یه د آسمان توره کاسه کې د شیدو سپېدو
یه تورو لړو کې د لمر دخندېدو سپېدو
د آزادۍ د خورېدو سپېدو
لمنې سرې کړه !...

لمنې سرې کړه، دا تیارې لمنې
دا یخ وژلې، دا بې روحه، دا سړې لمنې
دوحشي غرونو ویدوونکې بې اسرې لمنې
پېړۍ پېړۍ دجګو څوکو سړو سیوروته پرتې لمنې
شاعرو سترګو ته ښکاره کړه دا سپېرې لمنې
چې ستا په وړانګو کې سرې شوې لکه سرې لمنې
اې دانسان دویښېدو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

ته چې را خېژې دتيارې ښتنان ورک شي، ورک
د رڼا يي دښمنان ورک شي ورک،
دا چيرو ونکې دېوان،
دا دانسان په وينو روږدي لېوان ،
دا دتيارو حاکمان،
دا دنړۍ او سړيتوب او دوطن غليمان ورک شي، ورک
اې دنړۍ دويښېدو سپېدو
د امېدو دترانو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

ته چې رااوړې د آسمان په کنارو سپېدو
يا سړې وربخې تودوې په سرو لمبو سپېدو
يا سينه سرويې دباميان په مړو ايرو سپېدو
يا ننه باسي نوې سا په هديرو سپېدو
يا دوطن په غم لړليو سردرو سپېدو
زه درته گورم ...
... زه درته گورم ننداره دې کوم
ستا دراتلو ، دپلنېدو ، دلمرېدو سپېدو
د برېدو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

شپه که تياره ده وېروونکې نه ده
داوږدو لارو ـ لارو ته ځورو ونکې نه ده

کړه وړه ده ، توفاني ده، خو دلورې ور کوونکې نه ده
یه خا مخا په تیارو غرو د پلنېدو سپېدو
زموږ آسما ن ته د سره لمر د را ختو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

ګوره دلمر ګلونه، ګوره دلمر ګلونه
آ سما ن سره کړي دسحر ګلونه،
له ورا یه ښکاري چې غوړېږي لر و بر ګلونه
د سبا وون په سرو وريځو کې دلمر ګلونه
د پاڅېدنو، یرغلونو اوظفر ګلونه
د ځنځیرو دما تونکې اکتوبر ګلونه
ګوره دلمر ګلونه ،
ګوره دلمر ګلونه !

ها غه دي وغوړېد ل ،
ها غه دي وغوړېد ل ،
ماته يې عطر رائحي،
زه يې رنګونه وينم ،
اې دګلونو رنګووو سپېدو
دا کتوبر دخورېدو سپېدو
سپېدوو سپېدو ،سپېدو !

کا بل ۱۶ر۸ر۱۳۵۶

دا شعر د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند ځورلسم تلین ته چې گوند یا ن یې د وحدت تلین بولي، بخشل سوی دی.

زیری

زېری، زېری، زېری چې سینونه سره یو شوو
ځمکه سره یوه شوه ، اوچت غرونه سره یوشوو
پورته په آسمان کې تندرونه شره یو شوو
ښکته په لښکر کې سنگرونه سره یو شوو
متې او منگولې او لاسونه سره یو شوو
زړونه ، دماغونه ، ځگرونه سره یو شوو
هیلې ، امیدونه او عشقونه سره یو شوو
فتحې سره یو شوې ، شکستونه سره یو شوو
وخاندئ ملگرو
وخاندئ ملگرو

ځکه سره یو شوو ، ارمانونه سره یو دي
زموږه باورونه ، ایمانونه سره یو دي
لاره سره یوه ده ، منزلونه سره یو دي
تورې او ننگونه ، غیرتونه سره یو دي
تالندې ، برېښناوې ، توفانونه سره یو دي
زموږه زولنې او زندانونه سره یو دي
زموږه ځنځیرونه او دارونه سره یو دي

زموږه په مرگونو کې قبرونه سره يو دي
زموږه په بزمونو کې جامونه سره يو دي
پورته کړئ جامونه
پورته کړئ جامونه

راشيه ملگرو چې جامونه سره جگ کړو
راشئ په مرچه کې آوازونه سره جگ کړو
خلکو ته ورننوزو لاسونه سره جگ کړو
وخوځو په غرو کې غيرتونه سره جگ کړو
لاړ شو کارخانو ته غضبونه سره جگ کړو
خلک او وطن او هدفونه سره جگ کړو
کلي او کيږدۍ او کنډرونه سره جگ کړو
پښې سره مضبوطې کړو، سرونه سره جگ کړو
جار شو يو تر بله ، بيرغونه سره جگ کړو
داده زموږ لاره
داده زموږ لاره

پرېږدئ چې د خلکو آوازونه سره يو شي
پرېږدئ چې سرکشه دريابونه سره يو سي
پرېږدئ چې بادونه سېلاوونه سره يو شي
منډې سره يو شي ، يرغلونه سره يو شي
وريځې او باران او تندرونه سره يو شي
ماتې سره يو شي ، ذلتونه سره يو شي
پرېږدئ چې ننگونه او شرمونه سره يو شي

زموږ دزړو دننه سره اورونه سره یو شي
دغه ناصور شوي پرهارونه سره یو شي
وینه سره یوه شي ، او رگونه سره یو شي
دادی زموږ عزم
دادی زموږ عزم

داد کړاوونو ، عذابونو ، بېماري وطن
دا ددروېزو ، دمحتا جیو او خواري وطن
دا دبدنامیو، ذلتونو او خدري وطن
دغه د دېوانو او بلاوو او پېري وطن
دغه دمرگونو ، تباهیو او تېري وطن
دا دبدخشان او کندهار او دهري وطن
دا به گلستان شي د کارگرو دبري وطن
دا به ښکلی کور شي د ولسونو د وروري وطن
گوا کې د خلاصون او آزادئ او سروري وطن
موږ به بریالي شو
موږ به بریالي شو

هر چېرې چې یاستیه ملگرو په ملکونو کې
کلیو ، کروندو کې، په درو یا په ښارونو کې
یاد انقلاب د سرغندوی په سنگرونو کې
یا د استبداد دزندانو په تورو خونو کې
زړی مې در باندې توره یو شوو په ننگونو کې
یو شوو په ننگونو کې او یو شوو په جنگونو کې

لوړ مو شوو سرونه د ننګيالو په سرونو کې
وم ځلېده توره د تور زنو په صفونو کې
جګ مو سور بيرغ شو د کارګرو په ګوندونو کې
دا زموږ ارمان و
دا زموږ ارمان و

کابل ۱۰ ر ۱۰ ر ۱۳۵۶

دکتاب فهرست

موضوع .... مخ
ـ د نور محمد تره کي یاددا شت ....
.ـ د اطلاعاتو او کلتور دوزیر یاددا شت ....
ـ د امین افغانپور سریځه ....
ـ راتلونکو ته.............................
ـ وطن ته.....................................
ـ خلکو ته ....
ـ دخودۍ یون ....
ـ دپسرلي آواز ....
ـ دنجونو مینه...............................
ـ ساقي ته ....
ـ داوطن به ښکلی شي ....
ـ آزاد پرواز ....
ـ گونګ شوي فریادونه ....
ـ انساني چیغه...............................
ـ دمبارزې سر ....
ـ زموږ وطن به آزاد شي.......................
ـ داغزیو لار ....
ـ زما انتخاب ....
ـ دخلکو غیرت ....
ـ دلمر جونګړه ....
ـ دځنو جال ....

ـ نوی یون ....

ـ د زمان څرخ ....

ـ د امید زرينې وړانگې ....

ـ د ژوند قصه ....

ـ زمان تښتي ....

ـ اغزي او گلونه ....

ـ کمزورې رڼا ....

ـ حرکت ....

ـ د پېړيو په بڼې کې ....

ـ زه به تر څو ژاړم ....

ـ دوينو لار ....

ـ دعشق برخه ....

ـ دا دځمکو غل ....

ـ دعشق سندرې ....

ـ زما تندی ....

ـ گربت او تپوس ....

ـ زما شعر ....

ـ نوی عاشق ....

ـ جوالي ته ....

ـ انسان اسير دی ....

ـ ښځه ....

ـ دعشق زور ....

ـ فریادي نفس ....

ـ زما شپه او ورځ ....

ـ درزمونو پر لور........................
ـ دبوسې سوال ....
ـ دجنګ سنګر ....
ـ د رسوايي شوق ....
ـ زمور ژوند ....
ـ دمينې نا کردې ....
ـ که حسن نه واى ....
ـ مرور يار ته ....
ـ دتوفا ن بچى.......................
ـ خوني ستر ګې ....
ـ انقلاب را روان دى ....
ـ غزل ....
ـ ګرداب ....
ـ شاهدا ن پرغلو ....
ـ د اوښکو سېلاب ....
ـ لندنۍ ټوپۍ ....
ـ د ښځې ژړا ....
ـ رهبر ....
ـ غزل ....
ـ د رستم لار ....
ـ خرا با تي پردېس ....
ـ پيغام..........................
ـ غرونه او سلامونه ....
ـ د جاپا ن سبا وون ....

ـ انتخاب ....
ـ ماهېر کړه ....
ـ اې زما ورانه وطنه ....
ـ ما يا کوفسکي په مسکو کې ....
ـ قلندر شاعر ....
ـ دسبو غوټه ....
ـ له زمانې سره يو ځای ....
ـ بو لله په پسرلي کې ....
ـ بولله دوطن په پرتم او ماتم کې ....
ـ د زردشت دښار پسرلی ....
ـ وطن ته ....
ـ د پولادو زړه ....
ـ وطن ته ....
ـ تېر شوی بهار ....
ـ کله چې ونړېږي تور قصرونه ....
ـ دپښتون برخه ....
ـ دځوانۍ لمبې ....
ـ ځوان ته ....
ـ د سبا هيله ....
ـ ملګروته ....
ـ سرې وريځې ....
ـ د آسمان بدل رنګ ....
ـ دا به څوک وي ؟ ....
ـ يادونه او درمندونه ....

ـ کله چې رڼا ټپه شي ....

ـ سیلاني بزگر ....

ـ تا یا دومه ....

ـ د یتیم برخه لیک ....

ـ دا دپکتیا غرونه ....

ـ جا پانۍ نجلۍ ....

ـ دخاوري او خلکو پر لور ....

ـ ملگروته ....

ـ غر ونړېده ....

ـ نوی آهنگ ....

ـ د پښتانه تقدیر ....

ـ دبخت لوبه ....

ـ دا پښتون ....

ـ د وطن ښه ....

ـ د سر شیندل ....

ـ د مردۍ ښنه ....

ـ د زیار ایستونکو لښکر ....

ـ پسرلی راروان دی ....

ـ دشهید شوي اتل په یادو ....

ـ پا څېږه وطنه !.........................

ـ اې دنوي عصر باده ....

ـ رښتینې مینه ....

ـ دا وطن ....

ـ دشهباز سرود..........................

- دهسک پر پلاز ....
- شهبا زي کو ځرې ....
- اې دشپې لارویو..........
- تاریخ ....
- شاعره ....
- گوره شاعره ....
- اور ژبې شاعر ته ....
- محبوب سنگر ته ....
- د سپیدو هر کلی..........
- زیری ....